

ЛІТАРАТУРА і МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ СЯЮЗА ПІСЬМЕНІКАЎ БССР

№ 78 (1197)

Субота, 28 верасня 1957 года

Цана 40 кап.

Кіномеханік Уладзіслава Грудская

Яна вучылася ў Мінскай школе кіномеханікаў. Дзяўчына старанна рыхтавалася да кожнага ўрока і асабліва любіла практычныя заняткі, на якіх з захапленнем вывучала складаную кіноапаратуру. І тут вынікі іх яе зольнасці да тэхнікі. Уладзіслава Грудская марыла хутчэй пачаць працу.

З таго часу мінула дзве гады. Намала прайшла яна горкіх дзіван і нудач у рабоце. Толькі яны выклікалі ў думцы кіномеханік не роніць, а гарача жадае пераадолець цяжкасці, выйсці пераможцай у гэтай барацьбе.

Кожную вольную хвілінку Уладзіслава брала за кнігі, перачытваў свае канспекты, артыкулы аб перадавых кіномеханіках. Так Уладзіслава Грудская стала спрыткаваным майстрам сваёй справы.

І хоць сеансы праходзілі бездокорна і гледачы палюбілі свайго вясёлага і энергічнага кіномеханіка, не рашалася яна адкрыта заявіць сваёму старэйшаму таварышу па рабоце Міхасю Карандзею: «Давай, браце, спабораваць. Хто каго пераможа. Толькі думка гэтая не давала спакою дзяўчыне. З усіх сіл старалася яна працаваць. Хацелася сустраць вядомых працоўных — саракагоддзе Кастрычніка — новымі дасягненнямі ў працы.

Усе дванаццаць механікаў Полацкага

раёнага аддзела культуры працуюць дружна, зладжана. На выніках спабораўніцтва за другі квартал яны атрымалі другую прэмію. Гэта значыць больш акрыліва каманду Уладзіслава Грудская і пераканала, што можна ўстаць у спабораўніцтва з Карандзеям, хопіць у не маладых сіл, каб падукаць з ім у рабоце.

Энергічна, баявая каманда, яна ўмеє хутка дамовіцца з моладдзю, з праўленнем калгаса, а калі патрэба — з партыйнай і камсомольскай арганізацыяй па ўсіх пытаннях, якія хваляюць сельскага кінофікатара. А заваяваў аўтарытэт у моладзі, заўсёды адчувае падтрымку — гэта для механіка галоўная ўмова яго поспеху. Заўсёды талды будзе многа людзей на сеансах, і месца для паказу фільмаў падрыхтоўць актывісты, і лішні раз аб'явіць калгаснікам, якія карціна будзе дэманстравацца, напамінаць ім, каб яны прыйшлі ў клуб, і з апаратурай дапамогуць уладкавацца. І калі саючасова прыйшлі, каб не спазніцца з пачаткам сеанса.

Прыйдзе Уладзіслава Грудская ў Юрвічы ці Верхачыне, і там заўсёды сустракаюць яе як самага дарэгаго сябра. У сваю чаргу кіномеханік кожны раз рыхтуе невялікія сюрпрызы цікавай калгаснай моладзі. Сёння яна прывезла набор плацінак з вядомымі песнямі старых большавікоў і першых год Савецкай улады. Праігрываць у механіка заўсёды спруіны. І воль ужо на ўсю вёску разносяцца гукі слаўных песень. Спачатку нясема падпяваюць асобныя галасы, а пэсяля спяваюць усе калгаснікі, хто прыйшоў сёння глядзець фільм.

У прысутных бадзёры, радасны настрой. Ну як тут уседзець у халце і стары, і моладзь ідуць глядзець кіно. А фільм цяпер Уладзіслава прымоўці цікавы, і большасці на гісторыка-рэвалюцыйныя тэмы. Іх асабліва любяць калгаснікі.

Іншы раз кіномеханік дамовіцца з партыйнай арганізацыяй калгаса, і хтонебудзь з настаўнікаў перад пачаткам сеанса правядзе цікавую гутарку аб незабытых днях 1917 года. У калгасе «Кастрычнік» Уладзіслава Грудская разам з актывістамі выпускае два, а то і тры разы ў месяц светлавую газету.

Маршрут Уладзіслава Грудская вядзіць — дзевяць населеных пунктаў трэба аб'ездзіць і ў кожным павыскае тры-чатыры разы ў месяц. Нальгася гэта справа, але з ёю добра справілася моладзь энтузіасты. На працягу апошніх чатырох месяцаў яна выконвае план абслугоўвання сельскага гледзца на 170—180 працэнтаў. І як была ўсхвалявана дзяўчына, калі убачыла сваё імя першым на дошцы паказчыкаў спабораўніцтва механікаў Полацкага раёнага аддзела культуры. Міхася Карандзей крэху адстаў ад яе. Ён выконвае ў апошні час план на 150—162 працэнтаў. Уладзіслава шчыра вітала з атрыманай перамогай. Усе радаліся яе поспеху, а больш за ўсё быў урушана гэтай падзеяй яна сама.

Прафесія кіномеханіка пачэсная і высокародная. Ён несе ў працоўны масы святло сацыялістычнай культуры. Уладзіслава Грудская гэта добра ўсведамляе і ўсёй сваёй працай імкнецца апраўдаць высокую дзяржаву.

Мастакі рэспублікі — на сустрэчу саракагоддзю Кастрычніка. На здымку: новая карціна Я. Зайцава «Канстанцін Заслонаў».

На брацкай зямлі

На працягу васьмі дзён вялікая група беларускіх пісьменнікаў знаёмілася з жыццём і працай украінскага народа. Куды-б ні паехалі, куды-б ні завіталі госці — на староніях стоны Палтаўшчыны, у горнае Закарпацкае сяло, на данбаскую шахту або ў Запарожжа — усюды сустракалі іх, як родных братоў, як блізкіх людзей, што прынеслі ў сваіх сэрцах самае шчырае слова навагі і любові да Украінскага народа.

Цэлымі і шчырамі былі сустрэчы з працоўнымі Закарпацкага беларускіх пісьменнікаў Пётруся Броўкі, Пімена Панчанкі, Тараса Хадкевіча і Кастуся Кірэніча. Прырода гэтага прыгожага краю адразу зачароўвае. Вось госці едуць па Ніжневарышчанку перавалу. На вышыні больш двух тысяч метраў над узроўнем мора цягнецца шырокая шасэйная дарога, якая звязвае Закарпацкую і Драгабыцкую воб-

ласці. Відца Казакова паляна, якая пшына раскінула свой зялёны покрыв. Ранкам 21 верасня сядзі, на цудоўныя маляўнічыя закарпацкія прасторы, на «Перавал дружба», як называюць цяпер гэтыя месціны, прыбылі госці з брацкай беларускай зямлі. З букетами жывых кветак сустракаюць іх калгаснікі, прадстаўнікі партыйных, савецкіх і грамадскіх арганізацый, мясцовыя літаратары, журналісты. Аздравны сакратар Закарпацкага аддзлення Саюза пісьменнікаў Украіны Іван Чандэй, які быў у гэтыя дні ў Украіне, вітае беларускіх сяброў з прыездам на брацкую зямлю. Пятэ Ягурсь Броўка дзякуе працоўным Закарпацкага за сардэчную гасцінасць, за цёплую сустрэчу.

Мы прынеслі вам шчырае прывітанне ад сінявокай вайшай сястры Беларусі, якая разам з Украінай і ўсімі рэспублікамі нашай краіны маюць дружбу, саюз братніх народаў. Мы жывем і працуем, — гаворыць тав. Броўка, — у адзінай непарушнай сям'і. Нахай-жа наша сустрэча, наша знамства становіць заручкай далейшага аднавання, далейшага ўмацавання нашай цудоўнай дружбы.

З незвычайнай цеплынёй сустрэлі прысутныя выступленні беларускіх пісьменнікаў Пімена Панчанкі, Тараса Хадкевіча, якія абвясцілі здравіццў ў гонар дружбы братніх народаў. Першым сакратар Закарпацкага абкома КП Украіны тав. І. М. Баш ад імя ўсіх закарпацкаў перадае глыбокую падзяку беларускім братам.

Валікі вечар друбы адбыўся ў абласным цэнтры Ужгарадзе. Затым госці пабыталі на прадпрыемствах, у калгасах, служылі выступленні самадзейных гурткоў.

Гасцінным і радасным быў плях, па якім праехалі беларускія пісьменнікі праз шырокія маляўнічыя стоны Палтаўшчыны. Палтаўская зямля — гэта цудоўны куток украінскай зямлі, аб якой пісаў вялікі рускі пісьменнік Н. В. Гоголь, дзе жлілі і працавалі незабытыя пэсарыя Украіны Іван Катлярэўскі і Панас Мірна. Тут жыў і тварыў рускі пісьменнік В. Г. Караленка, якому Янка Купала падараваў свой першы зборнік «Жалейка» ў 1911 годзе. На першай старонцы зборніка — надпіс: «Вельмі шануюнаму В. Г. Караленку ў знак шчырай паважанні яго праца на полі грамадзянскай». Гэты зборнік з аўтографам палтаўчане зберагалі ў час Вялікай Айчыннай вайны, і ён зараз знаходзіцца ў музеі В. Г. Караленкі. Тут, на Палтаўшчыне, у расійскім цэнтры Лубны пахаваны верны сын украінскага народа Олесь Дончанка. А сама Палтава! Які цудоўны, прыгожы горад. Колькі тут музеяў, паркаў, гістарычных месцін, звязаных з гераічнай барацьбай і жыццём народаў нашай вялікай Радзімы. Сотні год назад тут прагнела вялікая палтаўская бітва, якую ўстаў і ў сваім неўміручым творы А. С. Пушкін.

У цэнтры Палтавы беларускія пісьменнікі Іван Шамякін, Максім Танк, Рыгор Нахай і Пятро Прыходзька разам са сваімі украінскімі брацкамі Юрыем Збанацікам, Міхайлам Чабаньскім, Олесекам Юшчанкам, Аляксандрам Кавенькам і іншымі пасадзілі алей друбы. Малядыя тавары будучы

ПРАПАГАНДАВАЦЬ ВЫЯВЛЕНЧАЕ МАСТАЦТВА

Чым зараз жывуць нашы мастакі, што іх больш за ўсё хвалюе і якія жыццёва важныя творчыя праблемы стаяць перад імі, — вось тыя асноўныя пытанні, якія з'явіліся прадметам размовы на адкрытым партыйным сходзе ў Саюзе мастакоў Беларусі. Там парадку дзя — аб сувязі мастакоў у іх творчай дзейнасці з жыццём народа — знаходзілася ў прамой залежнасці з тымі задачкамі, якія яна і дакладна сфармуляваны ў выступленнях тав. Н. С. Хрушова.

Прада, інфармацыя на гэту тэму старшні праўлення саюза П. Гаўрыленкі, вельмі кароткая і скупая на факты, не дала поўнага ўяўлення аб багатым творчым справянні жыцці беларускіх мастакоў. Аб асобных значных работах нашых жывапісцаў, скульптараў і графікаў дакладна тлумачылі мімаходом, не імкнучыся паказаць на канкрэтныя прыклады ўзаемазвязанасці мастакоў з наваколнай рэчаіснасцю, з жыццём роднага краю, адкуль яны чэрпаюць свае творчыя сілы і натхненне. А такія прыклады ёсць на кожным кроку. Прысвячаны саракагоддзю Кастрычніка новыя карціны: «Паўстанне нарананскіх рыбокоў» В. Ціпкі, «Арганізацыя калгаса» П. Крахалева, «Весткі з Петраграда» Л. Рана, «Канстанцін Заслонаў» Я. Зайцава, «Вечарам на сенакосе» А. Машуцкага і іншыя — вынік дапытлівых назірванняў нашых жывапісцаў за пераўтварэннямі жыцця, вынік карпатлівай працы.

Асноўнага дакладчыка паспрабаваў дапоўняць сакратар праўлення П. Нікіфарав. Ён прывёў пераказаны прыклады з'яўлення некаторых мастакоў аднавілі пэўнае жывапісцаў, якія зусім не адпавядае задачка сённяшняга дня. Так, напрыклад, у пейзажах Басова ўяна назіраецца эстэтычнае любаванне колерам, а страгнае тупую любаванне колерам. Значыць, такі мастак жае інтарэсамі рэспубліканскай юбілейнай выставкі справа абстаіць на ўсесаюзную выставку справа абстаіць на якім добра. Афармленне больш прывесці пабыты і адначасна сельскіх працаўнікоў, у той час як працоўныя будні адлюстраваны значна слабей.

Правільна сказаў Я. Зайцаў, што беларускія мастакі хаця і зрабілі вялікі крокоч у сваёй творчасці ў параўнанні з мінулымі гадамі, але для самаўсваення і спычывання на лаўрах яна ніякай рэспубліканскай юбілейнай выставкі справа абстаіць на ўсесаюзную выставку справа абстаіць на якім добра. Афармленне больш прывесці пабыты і адначасна сельскіх працаўнікоў, у той час як працоўныя будні адлюстраваны значна слабей.

ПРАГЛЯД КУЛЬТАСВЕТУСТАНОЎ РЭСПУБЛІКІ

Да слаўнай гадавіны

Разгарнула сваю работу камісія па агляду культасветустановаў у Новагрудскім раёне. Аб'ём работы вялікі: у раёне налічваецца 65 культурна-асветных устаноў, і ў кожнай трэба пабытаць.

Значных поспехаў дасягнула Ладзеніцкая сельская бібліятэка, якой загадае Соф'я Шах. Бібліятэка абслугоўвае цяпер 262 чытачоў. Загадчыца Палтурская бібліятэкі Ніна Шурак дабілася, што кініма карыстаюцца калі 150 чытачоў. У гэтых бібліятэках сістэматычна праводзяцца канферэнцыі чытачоў, літаратурныя вечары і г. д. Завезена паліва на зімовы перыяд, памышкі адрамантаваны.

Ішчы зусім вялікая работа Уселяўскага сельскага Дома культуры выклікала многа наркаванняў з боку насельніцтва. Клубная работа была ў заняпадзе. Але воль у Доме культуры пачаў працаваць моладзь ініцыятыўны работнік Соф'я Патронка. Яна значна ўмацавала сувязі з актывістамі клуба, сельскім Советам. Памышкінае клубнае капітальна адрамантавана і добраўпарадкавана. Ажыўляецца работа гурткоў.

Добрых поспехаў дабілася і мастацкая самадзейнасць Дзяліцкага сельскага клуба. За восем месяцаў было наладжана 25 канцэртаў.

Новагрудская раённая бібліятэка ў дні агляду актывіна прапагандае літаратуру, якая адлюстраввае падзеі Вялікага Кастрычніка, ролю Комуністычнай партыі, іе ЦК і геніяльнага праватара працоўных В. І. Леніна ў перамозе Вялікага Кастрычніка.

Асабліва ўвага ўдзелена камплектаванню кніжнага фонду. На абанеменце арганізаваны асобны раздзел: «Савецкая мастацкая літаратура аб Вялікай Кастрычніцкай рэвалюцыі і грамадзянскай вайне». Чытачам рэкамендуюцца творы В. Маякоўскага, Д. Фурманова, А. Талстога, М. Шалахава, Н. Остроўскага і іншых пісьменнікаў. Днямі набыта вялікая партыя новых кніг — больш 1000 экзэмпляраў літаратуры аб Кастрычніцкай рэвалюцыі.

У чытальнай зале аформлена ілюстраваная кніжная выстаўка «40 год Савецкай улады». Асобны стэнд прысвечаны тэме «Барацьба за Савецкую ўладу ў Беларусі».

У чытальнай зале бібліятэкі завезена таксама спецыяльная картатэка «Да 40-га годдзя Кастрычніка».

У калгасных клубах, хатах-чытальнях Гомельскай вобласці арганізуюцца лекцыі, даклады і выставкі, прысвечаныя 40-годдзю Вялікага Кастрычніка.

На здымку: калгаснікі сельскагаспадарчых і турэўскага раёна ў сваім клубе знаёміцца з выстаўкай, прысвечанай 40-годдзю Вялікага Кастрычніка. (Фотакроніка БЕЛТА).

3 кіноперасоўкай па вёсках

Кінофікатары Магілёўскага раёна шырока прапагандаюць сродкамі кіносуветна-гістарычнае значэнне Кастрычніцкай рэвалюцыі, ролю Владзіміра Ільіча Леніна як праватара Комуністычнай партыі і савецкага народа, барацьбу савецкага народа і народаў іншых краін за мір ва ўсім свеце.

План 1957 года па кіноабслугоўванню сельскага насельніцтва раёна выканана да 1 верасня гэтага года.

За восем месяцаў у раёне было праведзена 5930 кіносеансаў, на якіх прысутнічала каля 340 тысяч чалавек.

У раёне 20 кіномеханікаў, з якіх В. Пухоўскі і І. Бажо выканалі план за шэсць месяцаў. Р. Падзякоў і В. Белоголаў — за сем месяцаў, В. Хадаровіч, Н. Адамаў, В. Ігнатенка, М. Шахаў і інш. — за восем.

Асабліва паказальны вопыт работы кіномеханіка аўтакіноперасоўкі Уладзіміра Пухоўскага, які да 1 кастрычніка гэтага года абавязна выканалі два гадавыя планы. Цікава і вёска быў у сёлах, калі прыязджае кіноперасоўка.

Па ініцыятыве райкома партыі аддзел культуры арганізаваў у жніўні — верасні фестываль на тэмы рэвалюцыйных фільмаў. Прадэманстравана ўжо больш 80 мастацкіх кінофільмаў: «Маці», «Віхры вярхоўя», «Прыло», «Чалавек» і іншыя.

Апрача мастацкіх фільмаў, перасоўка У. Пухоўскага ў кожным калгасе раёна дэманструе дакументальныя кінофільмы «В. І. Ленін». Ён паказаны ўжо ў 15 калгасах. Перад сеансамі чытаюцца лекцыі на гісторыка-рэвалюцыйныя тэмы. Аўтамашына кіноперасоўкі ўпры-

У калгасе Імя Сталіна Іванаўскага раёна Брэсцкай вобласці пабудаваны клуб, зала якога разлічана на 500 чалавек. Сілімі калгаса набыты і устаноўлены дзве кіноўстаноўкі.

гана лозунгамі, плакатамі і партрэтамі.

Сельскую кіноперасоўку Вячаслава Хадаровіча добра вядоўць жыхары вёсак Княжыцы, Галінец, Дабрасявічы, Сумарокава і інш., дзе ён рэгулярна на высокім тэхнічным узроўні паказвае фільмы. Імкнучыся дастойна сустрэць 40-ю гадавіну Вялікага Кастрычніка, ён з вялікім энтузіязмам змагаецца за выкананне двух гадавых планаў да 1 снежня гэтага года.

Па выніках усесаюзнага сацыялістычнага спабораўніцтва Магілёўскаму аддзелу культуры за другі квартал была прысуджана трэцяя прэмія.

Да дня Кастрычніцкай рэвалюцыі кіномеханікі раёна прыйдучы ішчы з лепшымі поспехамі.

С. ЖЫЛІНСКІ, імяніскі загадчыка Магілёўскага раёнага аддзела культуры.

расці паміж старых дрэў, якія ўпрыгожваюць вуліцы, плошчы, паркі старога горада.

Беларускія пісьменнікі наведлі музей Івана Катлярэўскага, ускладзі вянкі і пасадзілі таксама дрэвы на магіле Панаса Мірна. Цёплай і незабытай была сустрэча гасцей з моладдзю горада. Пасля выступленняў пісьменнікаў адбыўся канцэрт савецкай музыкі, які далі студэнты Палтаўскага педагагічнага інстытута. Да самай ночы ў прасторнай зале гучалі мілагучныя, крапаючыя сэрца украінскія песні. Нідзе не спяваюць так хораша і задушаўна, як на Палтаўшчыне. І калі на развітанне, праспяваюць «Вянок песням», дзяўчаты запінаюць складзеную імі самімі песню «Прыяджайце да нас, у Палтаву», усіх гэта моцна кранула.

Беларускіх сяброў частавалі дарамі шчодрай украінскай зямлі: палтаўскімі голубкамі, саванітай, налітай сокам садавінай, бедым ішанічным хлебам.

На дарозе з Палтавы на Харкаў госці заехалі ў адзін з буйнейшых калгасаў Валдаўскага раёна — «Комінтэрн». Тут іх шчыра сустралі калгаснікі, прадстаўнікі партыйных і савецкіх арганізацый раёна. У калгасным клубе адбылася сустрэча. Хвалюючы прагучалі словы Максіма Танка аб дружбе і брацтве народаў:

Ад нашай расціўшай вясны моладдой, што крочыць у свет з перамогай, і нават ад песні твай і майі Залежыць дэс шара зямнога.

Прысутныя гораха апладыравалі пісьменнікам Ю. Збанацікаму, І. Шамякіну, Р. Нахай, Р. Братуню, П. Прыходзьку, Я. Грымайлу, О. Юшчанку, А. Кавеньку, М. Нагібіядзе, якія працягалі свае творы. Калгасніца Векла Сергееўна Баваенка ад імя ўсіх членаў сваёй сельскагаспадарчых гораха надыкавала дарогім гасцям за прыезд да іх.

Дарогія нашы сябры, — сказала яна, — нам дужа спадабаліся вашы творы. Мова беларускага народа нам блізкая і знаёмая. Чацей прыязджайце да нас. Знаёмства з намі, з простымі людзьмі — калгаснікамі і калгасніцамі, дапамагае нам напісаць яшчэ больш праўдзівых мастацкіх твораў.

У чыстай, светлай украінскай хаце калгаснікі частавалі пісьменнікаў добрым абедам, у часе якога гучалі украінскія і беларускія песні.

— Просім вас, дарогія сябры, — сказаў заў на развітанне старшыня калгаса П. Д. Корбань, — перадаць наша сардэчнае прывітанне ўсім калгаснікам брацкай Беларусі. Скажыце ім, што мы, як і яны, будзем змагацца за атрыманне высокіх ураджаў, за тое, каб даць краіне больш хлеба, малака, мяса, масла і іншых сельскагаспадарчых прадуктаў.

Амаль тыдзень вялікая група беларускіх і украінскіх пісьменнікаў правала ў шчодрым краі — на Дабасе і ў Азоўшчыне. Пісьменнікі Мікола Аўрамчык, Васіль Вітка, Уладзімір Корбань, Янка Скрыпан, Андрэй Галаўка, Антон Хіжыак, Валяціна Ткачэна, Мікола Гірыак вы-

Абы была чысціня...

Дырэктар Новапольскага сельскагаспадарчага тэхнікума тав. Савельеў вельмі любіць чысціню.

Калі хто прыязджае з Мінска ці з раёнага цэнтра, тав. Савельеў любіць усім пахваліцца новым клубам, пабудаваным тэхнікумам. Не забывае ён звярнуць увагу прыездзяга і на тое, што ў клубе ёсць кінобудка. Аб тым, што з гэтай будкі тут ішчы не дэманстравалася ніводная кінокарціна, дырэктар прамаўляе. Ён прамаўляе і аб тым, што ішчы з вясні Заслаўскага раёнага аддзела культуры яму прапаўвае для ўстаноўкі ў клубе два кіноапараты «КН-12».

І дзе вы бачылі, каб тав. Савельеў згадзіўся на гэта. «Якая-ж тады чысціня ў клубе будзе, калі тут пачнуць збірацца людзі». Так і на сённяшні дзень разважае дырэктар тэхнікума. А тым часам навушчы, выкладчыкі вымушаны глядзець кіно пад паверхні пілаарам, якія знаходзіцца побач з клубам.

А. АЛІН, Заслаўскі раён.

Абы была чысціня...

Дырэктар Новапольскага сельскагаспадарчага тэхнікума тав. Савельеў вельмі любіць чысціню.

Калі хто прыязджае з Мінска ці з раёнага цэнтра, тав. Савельеў любіць усім пахваліцца новым клубам, пабудаваным тэхнікумам. Не забывае ён звярнуць увагу прыездзяга і на тое, што ў клубе ёсць кінобудка. Аб тым, што з гэтай будкі тут ішчы не дэманстравалася ніводная кінокарціна, дырэктар прамаўляе. Ён прамаўляе і аб тым, што ішчы з вясні Заслаўскага раёнага аддзела культуры яму прапаўвае для ўстаноўкі ў клубе два кіноапараты «КН-12».

І дзе вы бачылі, каб тав. Савельеў згадзіўся на гэта. «Якая-ж тады чысціня ў клубе будзе, калі тут пачнуць збірацца людзі». Так і на сённяшні дзень разважае дырэктар тэхнікума. А тым часам навушчы, выкладчыкі вымушаны глядзець кіно пад паверхні пілаарам, якія знаходзіцца побач з клубам.

А. АЛІН, Заслаўскі раён.

Абы была чысціня...

Дырэктар Новапольскага сельскагаспадарчага тэхнікума тав. Савельеў вельмі любіць чысціню.

Калі хто прыязджае з Мінска ці з раёнага цэнтра, тав. Савельеў любіць усім пахваліцца новым клубам, пабудаваным тэхнікумам. Не забывае ён звярнуць увагу прыездзяга і на тое, што ў клубе ёсць кінобудка. Аб тым, што з гэтай будкі тут ішчы не дэманстравалася ніводная кінокарціна, дырэктар прамаўляе. Ён прамаўляе і аб тым, што ішчы з вясні Заслаўскага раёнага аддзела культуры яму прапаўвае для ўстаноўкі ў клубе два кіноапараты «КН-12».

І дзе вы бачылі, каб тав. Савельеў згадзіўся на гэта. «Якая-ж тады чысціня ў клубе будзе, калі тут пачнуць збірацца людзі». Так і на сённяшні дзень разважае дырэктар тэхнікума. А тым часам навушчы, выкладчыкі вымушаны глядзець кіно пад паверхні пілаарам, якія знаходзіцца побач з клубам.

А. АЛІН, Заслаўскі раён.

Абы была чысціня...

Дырэктар Новапольскага сельскагаспадарчага тэхнікума тав. Савельеў вельмі любіць чысціню.

Калі хто прыязджае з Мінска ці з раёнага цэнтра, тав. Савельеў любіць усім пахваліцца новым клубам, пабудаваным тэхнікумам. Не забывае ён звярнуць увагу прыездзяга і на тое, што ў клубе ёсць кінобудка. Аб тым, што з гэтай будкі тут ішчы не дэманстравалася ніводная кінокарціна, дырэктар прамаўляе. Ён прамаўляе і аб тым, што ішчы з вясні Заслаўскага раёнага аддзела культуры яму прапаўвае для ўстаноўкі ў клубе два кіноапараты «КН-12».

І дзе вы бачылі, каб тав. Савельеў згадзіўся на гэта. «Якая-ж тады чысціня ў клубе будзе, калі тут пачнуць збірацца людзі». Так і на сённяшні дзень разважае дырэктар тэхнікума. А тым часам навушчы, выкладчыкі вымушаны глядзець кіно пад паверхні пілаарам, якія знаходзіцца побач з клубам.

А. АЛІН, Заслаўскі раён.

Абы была чысціня...

Дырэктар Новапольскага сельскагаспадарчага тэхнікума тав. Савельеў вельмі любіць чысціню.

Калі хто прыязджае з Мінска ці з раёнага цэнтра, тав. Савельеў любіць усім пахваліцца новым клубам, пабудаваным тэхнікумам. Не забывае ён звярнуць увагу прыездзяга і на тое, што ў клубе ёсць кінобудка. Аб тым, што з гэтай будкі тут ішчы не дэманстравалася ніводная кінокарціна, дырэктар прамаўляе. Ён прамаўляе і аб тым, што ішчы з вясні Заслаўскага раёнага аддзела культуры яму прапаўвае для ўстаноўкі ў клубе два кіноапараты «КН-12».

І дзе вы бачылі, каб тав. Савельеў згадзіўся на гэта. «Якая-ж тады чысціня ў клубе будзе, калі тут пачнуць збірацца людзі». Так і на сённяшні дзень разважае дырэктар тэхнікума. А тым часам навушчы, выкладчыкі вымушаны глядзець кіно пад паверхні пілаарам, якія знаходзіцца побач з клубам.

А. АЛІН, Заслаўскі раён.

Абы была чысціня...

Дырэктар Новапольскага сельскагаспадарчага тэхнікума тав. Савельеў вельмі любіць чысціню.

Калі хто прыязджае з Мінска ці з раёнага цэнтра, тав. Савельеў любіць усім пахваліцца новым клубам, пабудаваным тэхнікумам. Не забывае ён звярнуць увагу прыездзяга і на тое, што ў клубе ёсць кінобудка. Аб тым, што з гэтай будкі тут ішчы не дэманстравалася ніводная кінокарціна, дырэктар прамаўляе. Ён прамаўляе і аб тым, што ішчы з вясні Заслаўскага раёнага аддзела культуры яму прапаўвае для ўстаноўкі ў клубе два кіноапараты «КН-12».

І дзе вы бачылі, каб тав. Савельеў згадзіўся на гэта. «Якая-ж тады чысціня ў клубе будзе, калі тут пачнуць збірацца людзі». Так і на сённяшні дзень разважае дырэктар тэхнікума. А тым часам навушчы, выкладчыкі вымушаны глядзець кіно пад паверхні пілаарам, якія знаходзіцца побач з клубам.

А. АЛІН, Заслаўскі раён.

У карцінай галерэі ўвесь час любодна захоўваецца, а калі трэба — і рэстаўруюцца работы вядомых класікаў жывапісу (яно так і трэба!), а вось пошучы карціны старых, дарэвалюцыйных мастакоў Беларусі і найбольш новых палотнаў у нашых сучасных майстроў — гэта чамусьці мала непакочыць. Многія рэчы наогул паступова «знікаюць» з галерэй. Так здарылася, напрыклад, з пейзажам «Ля мяна» В. Ціпкі, які раптам аказаўся прададзеным у Львоўскі музей.

Нацыянальныя выяўленчае мастацтва прабуе да сябе любодных адносін і шырокай папулярнасці сярод працоўных рэспублікі. Зараз у сувязі з нааўнасцю спецыяльнага будынка для Мастацкага музея перад яго творчымі работнікамі пачаў працаваць прапагандаваць і выстаўляць напак заў самае лепшае, створанае за сорак год Савецкай улады, і галіны жывапісу, скульптуры і графікі. І не толькі паказваць у самім Мінску, а наладжваць перасоўныя выставкі па перыферыі, дзе людзі таксама любяць добрыя творы мастацтва.

У карцінай галерэі ўвесь час любодна захоўваецца, а калі трэба — і рэстаўруюцца работы вядомых класікаў жывапісу (яно так і трэба!), а вось пошучы карціны старых, дарэвалюцыйных мастакоў Беларусі і найбольш новых палотнаў у нашых сучасных майстроў — гэта чамусьці мала непакочыць. Многія рэчы наогул паступ

Тут будзе сад цвісці...

Сакратар партыйнага бюро станицы Баранавічы-Цэнтральная Аняні Іванавіч Чаламбіцка сядзе за сталом у невялікім кабінце і чытае газету. Час-ад-часу ён нешта падкрэслівае чырвоным алоўкам і рабіў паметкі ў бланкіце. За гэтым заняткам і заспеў яго старшы памочнік начальніка станицы Іван Сцяпанавіч Гусько—невядзіма, хударлявы пажылы чалавек.

— Ну, які сакратар трымае ў руках аловак, то, вядома, ёсць нешта цікавае, — жартам заўважыў ён, сядзячы ў крэсла.

— І нават вельмі, — пацвердзіў Чаламбіцка. — Восе ўжо ў трэці раз традыцыйна мне надзіваць важная думка: першы раз прачытаў я аб гэтым у праекце Дзяржплана, другі — у Дзяржплана XX з'езду КПСР і зараз — у пастанове Савета Міністраў і Цэнтральнага Камітэта нашай партыі. Вядома, Сцяпан Іванавіч, аб чым ідзе гаворка? Ды пра развіццё калектыўнага садводства рабочых і служачых, — і ён прачытаў аб гэтым адвадны пункт з пастановы.

Аняні Іванавіч скончыў чытаць і запытался паглядзець на суб'ектніка.

— Так, думка сапраўды добрая, — заўважыў Гусько. — Але зрабіць усё гэта, — ой, як цяжка будзе!

— А чаму цяжка? — запытаў сакратар. — Цяжка тое, за што мы не барэмся, а як толькі возьмемся, — глядзіш, і не такі страшны чорт...

— Дык які ты думаеш, з чаго будзем пачынаць? — таварыш давай Чаламбіцка.

Іван Сцяпанавіч адказаў:

— Трэба з людзьмі пагутарыць — без іх мы нічога не зробім...

— Восе і я так думаю, — заўважыў Аняні Іванавіч. — Дык давай пачнем. Не будзем адкладаць гэтую справу... Ты пагавары з рабочымі сваёй змены, а я ў сваю чаргу даведзана, што думае пра гэта гарадское начальства. А інакш, як кажуць, пад ляжачы камень вада не пацягне...

Калектыўныя сады рабочых — справа, вядома, не новая, але ў Баранавічах гэта навіна. І таму камуністы Чаламбіцка і Гусько падыходзілі да гэтага пытання не раптам. Падводзіць вынікі работ змены, Іван Сцяпанавіч аднойчы непрыкметна загаравіў аб садводстве.

— Гаворыць, добры ў гэтым годзе урадаў на абыякі, — як-бы між іншым заўважыў начальнік змены.

— А чаму ж не, — адказаў адзін з рабочых. — Садводства наогул верная справа: добра даглядаць сад — заўсёды будзе садавіна...

— Яно-то так, — заўважыў другі рабочы, — ды вось бяда: няма дзе сад развесці.

Даведаўшыся, як на гэта глядзяць рабочыя змены, Іван Сцяпанавіч аб'явіў, што партыйнае кіраўніцтва станицы намячае стварыць калектыўны сад на палых пачатках. Хто жадае ўдзельнічаць у гэтай справе, няхай падае ў мясцёмку заяву. Большасць рабочых адорыла ідэю. Потым Гусько пагутарыў з атаматары садводства вагаватчыкам Антонам Акулікам і дэжурным па парку Андрэем Круціцкім. Абодва заўважылі кіраванне рабавіўка саду.

Інакш аднеслася да гэтай справы кіраўніцтва станицы. Калі сакратар партбюро завёў гутарку аб калектыўным садводстве з начальнікам станицы Уладзімірам Віктаравічам Левятам, той абурана заявіў:

— Які там сад?! У мяне графік, працой вагонаў, пагрузкі, разгрузкі і шчы чорт ведае што, а ты ў дзвінцы пусціўся пра сад! Гэта ўжо не мая справа.

Такую ж пазіцыю занялі старшыня месцовага камітэта І. Дубаўца, галоўны інжынер А. Андрэў і некаторыя іншыя. Ні

перакананне, ні просьба сакратара і яго намесніка не дапамаглі: кіраўніцтва ўпарта не падтрымлівала ініцыятывы. Аняні Іванавіч махнуў рукой: не хочучы і не трэба — абыйдзецца і без іх. І пайшоў у гарадскі Савет дэмаўляваць аб участку пад сад.

Намеснік старшыні горавета Арышчэўскі Пятруські сустрэў Чаламбіцкіх у вясняна.

— Калі ласка, сядзіце, Аняні Іванавіч... Як самаадчуванне? Што ў вас новага? На якой патрэбе, — засыпаў ён пытаннямі.

Сакратар коротка раскажаў, чаго ён прашоў.

— Выдатная ідэя! — усклікнуў Пятруські. — Шышы заяву, і мы аднавім вам любы ўчастак... Я даб'юся, каб ініцыятыва станицы стала здобывкам усіх прадпрыемстваў горада і талды... узяліш, што тады будзе? Заленае калыно садовых дрэў вырастае вакол горада... Гэта пудоўна! З нас возьмуць прыклад іныя гарады! — хадзічы па кабінце, захапіўся Пятруські.

У добрым настроі вышаў з горавета Аняні Іванавіч. Але шлоў дзень, другі, тыдзень, а з горавета — ні голасу. Рапту пазванілі. Пятруські зноў расшыпаўся ў пахлах, намякнуў на прамерную заўважку, паабяцаў. Праз тыдзень Чаламбіцка яшчэ раз патрыбуваў намесніка старшыні горавета, і зноў тыя ж словы. «Восе і зрабі што-небудзь добрае з такім бабатуном, — падумаў Аняні Іванавіч. — Сарваў такі асеннюю пасадку!»

І сапраўды, асенняя пасадка саджанцаў была сарвана.

Ужо з летага кожны з неапраўданаю цікавае таго часу, калі можна скончыць вясенні і палыткі. Лёток за лёткам вярнуўся ад календара і Аняні Іванавіч Чаламбіцка, чакуючы канца зым.

І восе дзілей звычайнага прыгарада садовая, пацяліў ручнічкі, раласна, на ўсё год зашчытавалі птушкі. Вясня! Ажывае прырода. Самая пудоўна, непаўторная пара году.

У адзін з гэтых дён сакратар партбюро зноў пайшоў у горавет. На гэты раз ён таварыш са старшынёй горавета Міхайлам Іванавічам Дзяльцом, былым рэдактарам гарадской газеты. Новы старшыня расшыпаў Чаламбіцкі і аб фарманні ініцыятывы садводства, і аб выкананні графіка руху, і аб іншых вытворчых справах. Калі ўсе гэтыя пытанні былі абмеркаваны, Аняні Іванавіч перайшоў да таго, для чаго ён прыйшоў сюды:

— І прыйшоў да вас па ініцыятыве: зямлю прасіць, — проста сказаў Чаламбіцка.

— Пад агароды рабочым?

— Часткова так, але ў асноўным для калектыўнага саду рабочых, — адказаў сакратар.

— Колькі ж вам патрэбна зямлі? — зноў спытаў Дзялец.

— Гектараў пятнаццаць — дваццаць.

— А саджанцы ёсць?

— Зноўдзец.

— Ідзеце да гарадскога архітэктара і разам з ім абмяркуйце лепшы ўчастак, — распарадзіўся Міхайла Іванавіч. — І не баўцеся: гэта справа добрая — трэба вырашыць яе хутчэй.

Пасля двухдзённых пошукаў і спрэчак з архітэктарам і загадчыкам гора-мунгаса патрэбная плошча была знойдзена. Затрымака была за саджанцамі. Аняні Іванавіч вырашыў звярнуцца да начальніка Баранавіцкай дзяржаўнай аховы і леснаахоўнага Елізаветы Нікалаевы Тарасавой. Даведаўшыся, у чым справа, яна заўважыла неадкладна адлучыць

неабходную колькасць саджанцаў. Такім чынам, участак і саджанцы ёсць. Слова за рабочымі. На чарговым пасаджанні партбюро сакратар вынес на парадок дэмаўляваць аб калектыўным садзе.

«Стварыць калектыўны сад», — вынесла рашэнне бюро.

«Зацвердзіць пастанову бюро», — аднагалосна рашылі на партыйным сходзе камуністы. А ўслед за гэтым у мясцёмку пасылалі заяву: «Прашу лічыць мяне членам калектыўнага агародніцтва і саддоўніцтва». Іх паступіла звыш сотні.

Садзілі сад усё свабодны ад вахты работнікі садовых руху, якія пажадалі прыняць удзел у гэтай справе. Ады каналі зямлі, другія ўтваралі каля іх каналі, трэці садзілі драўніны. Кіраваў пасадка аднагалосна зацверджаным галоўным садоўнікам дажурны па парку Андрэй Рыгоравіч Круціцкі, яго бліжэйшым памочнікам аказаўся вагаватчык Антон Акулік. За два дні дзесяць гектараў былі засаджаны яблынямі гатунку «Антоніўка», «Апорт», «Дубаўка» і іншымі. Сем гектараў пакінулі пад асеннюю пасадку.

Добрае хутка распаўсюдзілася. Да ініцыятывы работнікаў садовых руху даведаліся на чарговай сесіі гарадскога Савета кіраўнікі іншых прадпрыемстваў і ўстаноў. Калектыўнае садводства горада таксама рашылі стварыць свой сад. Не прайшоў і трох дён, як на участку ў тры гектары былі пасаджаны сад. Стварылі свае, праўда, невялікія сады энергетыкі, работнікі гандлю. Падалі заявы ў горавет на участкі пад сад калектыўнае дзесятка іншых прадпрыемстваў горада. Шыкая ідэя зняйшла сваіх гарадчых прыхільнікаў.

А Аняні Іванавіч ужо марыць аб іншым.

— У наступным годзе, — летуценна гаворыць ён, — уздоўж дарогі і межаў саду пасадзім акацыі, ліпы, вішні, саліны. Кожны ўдальнік свайго ўчастка (сад падзелены на участкі па 9—10 сотак пажыўчымі калектыўнага саддоўніцтва) пасадзіць на сваёй тэрыторыі агуркі, парочкі, грушы, саліны, нават кветкі. Карачкі кажуць, праз якіх гадоў тут будзе пудоўнае месца адпачынку... Прайдзем у сад вадаправод, або ў крайнім выпадку зробім калодзежы, добрую агароджу...

Праца пайшла галоўна ваволак горада, будзе сапраўднае заленае калыно з фруктовых дрэў. Вясной белая сцяна вясенняга саду акружыць горад, а ўвясень пашчы і вуліцы напоўняцца пахам яблы, груш, салі. Якое гэта будзе характэрна!

А. КАРАЛЕЎ.

ПЕСНІ ПАЛЕССЯ

За апошні час фальклорныя экспедыцыі студэнтаў Беларускай дзяржаўнай кансерваторыі стаячыцай добрай традыцыяй. Шыка перацаніць усё значэнне такага пазеда. Апрача таго, што яны дапамагаюць студэнтам паглыбляць свае веды ў галіне беларускай народнай творчасці, фальклорныя экспедыцыі даюць магчымасць глыбей і пайней пазнаць прыроду і людзей роднага краю.

Матай нашай экспедыцыі было аб'явілі і запіс беларускіх народных песень на поўдні рэспублікі, на Палессі — у краі, асабліва багатым песнямі. Наш шлях ляжаў у старажытны беларускі горад Тураў. Там мы сустрэліся з работнікамі раёнага Дома культуры, якія пазнаемлі нас з горадам, раскажалі аб яго гісторыі.

Тураў амаль раўнеснік Кіева. У эпоху Кіеўскай Русі Тураў быў цэнтрам Пінска-Тураўскага княства, праз яго праходзілі буйнейшыя рачныя шляхі, якія з'яўляліся заходняй вобласці з Кіеўскай Руссю. Тураў і Тураўскі раён адміралі значную ролю ў XVI—XVII стагоддзях, у часе казачка-сялянскіх паўстанняў на Украіне і ў Беларусі.

Да нашага часу ў горадзе былі захаваны архітэктурныя помнікі старажытнага Турава. Але ў гады Вялікай Айчыннай вайны ён быў двойчы спалены нямецка-фашысцкімі захопнікамі. Друмычы лясы і непраходныя балоты рабілі гэтыя месцы зручнымі для шырокага партызанскага руху. Імяна праз Тураўскі раён праходзіў шлях герайчэй партызанскай брыгады Каўпака ў час яе салугатава рэйду ад Пудзіла да Карпат.

Цяпер у Тураве вядзецца вялікае будаўніцтва.

Гэты раён на Палессі — адзін з тых, дзе асабліва ярка сфарміравалася і развілася беларуская народная-песенная творчасць. Песеннае багацце тут неаддзяльна прычынава да сабе ўвагу шматлікіх фалькларыстаў. У 1934, 1936, 1938 гг. праводзілі запісы на фанограф экспедыцыі Акадэміі навук СССР; не раз пабыла на Палессі і экспедыцыя Акадэміі навук БССР. Збіраннем песень у гэтым раёне займаліся такія вядомыя партызанскім рэйдам каўпакоўцаў. У напевах выразна адчуваецца ўплыў гарадской песні.

Шыкавыя мелодыі запісалі мы ад Марыі Рыгоравны Балачук, жонкі мясцовага настаўніка. Выкананая ёю «Цяцэ рэчка ды невялікая» па месце прымае да жанру гістарычных песень. У ёй гаворыцца аб паўстанцах, заклочаных у турму. Шырокае мелодычнае дыяпазон, вар'яраванне асноўнага напева, свосаблівае гайсандраванне ў канцы кожнага

Ой, там нага рбі, ой там накрутой,
Ой, там гуляла па-ра галубкоў.

куplets вылучаюць песні «Каліна-маліна», «Ой, пайшла дзюска да бору па ліна», «Песні, запісаныя ад М. Баланову», «падаласячыны Прычым запісаныя іх даводзіцца вельмі арыгінальнымі спосабам: спачатку запісваюць асноўны напеў, пасля чаго мы пелі яго, у той час як спявачка «падводзіла».

З цікавым адлюстраваннем у народнай творчасці папулярнага верша А. С. Пушкіна «Вясне мы сустрэліся ў песні «Сядзь у цяніцы». Захваўшы ў асноўным ідэю пушкінскага верша, невялікі народны пэснір тураўскага перапрацаваў тэкст у духу беларускай народнай творчасці. Мелодыя вясельная, творца змяшчае ў сабе аэтыўны рытмічны пачатак, захоўваючы ў той-жа час элемент захоўваючы.

Балая, самым цікавым выкананнем з гэтай вэсці было тры гэтажы ў складзе М. Дзянісавой, М. Сакалоўскай і А. Сакалоўскай. Характэрна, што кожны спявачка смела імправізаваў, што напэй атрымліваецца арыганаваным багацейшым мелодычным ўпрыгожаным. Усё гэта ў ільым робіць незвычайна ўражальна, і нам заставалася ліні раз паглядзець ад алустанці магнітафона, бо ніякі дакладны запіс напева і тэкста не змог бы перадаць усю пудоўнае і прыгожасць гэтага сапраўднага народнага мастацтва.

За кароткі час знаходжання на Тураўшчыне мы запісалі 17 народных твораў. Але нават такая невялікая колькасць песень дае яркае ўраўненне аб багатай песеннай культуры поўдня Беларусі.

Блізкасць да Украіны і пастаянная сувязь жыхароў пагранічных раёнаў пачала свосаблівае адбітак як на гутарковую мову, так і на народна-песенную творчасць.

У заключэнне хочацца ліні раз адзначыць, якімі невычарпальнымі запісамі творчасці валодае наш беларускі народ. Збіраць і сістэматызаваць гэтыя мастацкія багаці — таварыш абавязак нашых музыкантаў.

Р. СІНОК,
В. КАЛУЖСКІ,
студэнты Беларускай дзяржаўнай кансерваторыі.

Чытачы паведамяюць

З кожным годам папярэдняе кніжны фонд Батаўскай сельскай бібліятэкі Хоміцкага раёна. Толькі ў гэтым годзе бібліятэка набыла новых кніг амаль на дзве тысячы рублёў. Цяпер на яе паліцах больш двух тысяч тамоў палітэчнай, мастацкай і сельскагаспадарчай літаратуры.

У. А. УЛАСЕНКА.

Вечарам ў кватэру рабочага соўгаса «Кіраваў» Івана Канстанцінава прыходзіць многа яго сяброў і таварышаў па рабоце. Іх прымавае соды асабіста бібліятэкар Івана Канстанцінава, у якой налічваецца звыш ста кніг мастацкай літаратуры. Пачаснае месца на паліцах займаюць зборы

радскі сад), «На Сожы», «Малы» (Ждановіч). Разам з тым у рабце работ пар-рапейшаму дэмінуе знешняя малюніць частка. Толькі ў 30-х гадах Кудрэвіч канчаткова пазабавіўся ад усякай стылізаванні.

Творчае спаборніцтва, уважлівае вывучэнне твораў педраўдзівакі дапамаглі Кудрэвічу стаць на шлях рэалістычнага мастацтва. Мастак глыбока пранікае ў свет роднай беларускай прыроды. Больш пачотнымі і тонкімі станаўляцца фарбы яго пейзажаў і разам з тым развіваецца здольнасць бачыць у навакольнай прыродзе кампазіцыйна пранікае ў свет роднай беларускай прыроды. Больш пачотнымі і тонкімі станаўляцца фарбы яго пейзажаў і разам з тым развіваецца здольнасць бачыць у навакольнай прыродзе кампазіцыйна пранікае ў свет роднай беларускай прыроды. Больш пачотнымі і тонкімі станаўляцца фарбы яго пейзажаў і разам з тым развіваецца здольнасць бачыць у навакольнай прыродзе кампазіцыйна пранікае ў свет роднай беларускай прыроды.

На брацкай зямлі

Пэат Андрэй Малышка ў знак шчырай дружбы ўкраінскага і беларускага народаў прапанаваў назваць адну з вуліц у Кахоўцы імя народнага пэата Беларусі Які Купалы, а на Чорнігаўшчыне назваць раён або сяло саўпачым імя аднаго з беларускіх партызан-герояў, які аддаў жыццё за вызваленне нашай Радзімы ад фашысцкай ваводы.

Прамоўца выказае думку аб тым, каб на Украіне і Беларусі больш выдаць кніг малых пэатаў і пісьменнікаў у перакладах на абедзве мовы, часцей друкаваць матэрыялы ў «Літаратуры і мастацтве» і ўкраінскай «Літаратурнай газетзе» аб культурным і літаратурным жыцці нашых рэспублік.

— Мне хацелася-б, — гаворыць далей А. Малышка, — каб у нас часцей арганізаваліся выставы народнага мастацтва: вышыванія, разьбы па дрэву і іншым.

Беларускі пэат Васіль Вітка прапанаваў рабіць абмерчыванні камандзіроўкамі ўкраінскіх і беларускіх пісьменнікаў, праводзіць часцей сустрачкі пісьменнікаў па ўніверсітэтах, бібліятэках, наладжваюць вечары пэатаў.

— Мы не можам набыць многія кнігі нашых украінскіх сяброў у Мінску, — гаворыць прамоўца. — Трэба нашым кнігагандлёвым арганізацыям арганізаваць аддзелы ўкраінскай і беларускай кнігі, лепш наладзіць продаж кніг пісьменнікаў Украіны і Беларусі ў абодвух рэспубліках.

Чытачы паведамяюць

З кожным годам папярэдняе кніжны фонд Батаўскай сельскай бібліятэкі Хоміцкага раёна. Толькі ў гэтым годзе бібліятэка набыла новых кніг амаль на дзве тысячы рублёў. Цяпер на яе паліцах больш двух тысяч тамоў палітэчнай, мастацкай і сельскагаспадарчай літаратуры.

У. А. УЛАСЕНКА.

Вечарам ў кватэру рабочага соўгаса «Кіраваў» Івана Канстанцінава прыходзіць многа яго сяброў і таварышаў па рабоце. Іх прымавае соды асабіста бібліятэкар Івана Канстанцінава, у якой налічваецца звыш ста кніг мастацкай літаратуры. Пачаснае месца на паліцах займаюць зборы

радскі сад), «На Сожы», «Малы» (Ждановіч). Разам з тым у рабце работ пар-рапейшаму дэмінуе знешняя малюніць частка. Толькі ў 30-х гадах Кудрэвіч канчаткова пазабавіўся ад усякай стылізаванні.

Творчае спаборніцтва, уважлівае вывучэнне твораў педраўдзівакі дапамаглі Кудрэвічу стаць на шлях рэалістычнага мастацтва. Мастак глыбока пранікае ў свет роднай беларускай прыроды. Больш пачотнымі і тонкімі станаўляцца фарбы яго пейзажаў і разам з тым развіваецца здольнасць бачыць у навакольнай прыродзе кампазіцыйна пранікае ў свет роднай беларускай прыроды. Больш пачотнымі і тонкімі станаўляцца фарбы яго пейзажаў і разам з тым развіваецца здольнасць бачыць у навакольнай прыродзе кампазіцыйна пранікае ў свет роднай беларускай прыроды.

Чытачы паведамяюць

З кожным годам папярэдняе кніжны фонд Батаўскай сельскай бібліятэкі Хоміцкага раёна. Толькі ў гэтым годзе бібліятэка набыла новых кніг амаль на дзве тысячы рублёў. Цяпер на яе паліцах больш двух тысяч тамоў палітэчнай, мастацкай і сельскагаспадарчай літаратуры.

У. А. УЛАСЕНКА.

Вечарам ў кватэру рабочага соўгаса «Кіраваў» Івана Канстанцінава прыходзіць многа яго сяброў і таварышаў па рабоце. Іх прымавае соды асабіста бібліятэкар Івана Канстанцінава, у якой налічваецца звыш ста кніг мастацкай літаратуры. Пачаснае месца на паліцах займаюць зборы

радскі сад), «На Сожы», «Малы» (Ждановіч). Разам з тым у рабце работ пар-рапейшаму дэмінуе знешняя малюніць частка. Толькі ў 30-х гадах Кудрэвіч канчаткова пазабавіўся ад усякай стылізаванні.

Творчае спаборніцтва, уважлівае вывучэнне твораў педраўдзівакі дапамаглі Кудрэвічу стаць на шлях рэалістычнага мастацтва. Мастак глыбока пранікае ў свет роднай беларускай прыроды. Больш пачотнымі і тонкімі станаўляцца фарбы яго пейзажаў і разам з тым развіваецца здольнасць бачыць у навакольнай прыродзе кампазіцыйна пранікае ў свет роднай беларускай прыроды.

Чытачы паведамяюць

З кожным годам папярэдняе кніжны фонд Батаўскай сельскай бібліятэкі Хоміцкага раёна. Толькі ў гэтым годзе бібліятэка набыла новых кніг амаль на дзве тысячы рублёў. Цяпер на яе паліцах больш двух тысяч тамоў палітэчнай, мастацкай і сельскагаспадарчай літаратуры.

У. А. УЛАСЕНКА.

Вечарам ў кватэру рабочага соўгаса «Кіраваў» Івана Канстанцінава прыходзіць многа яго сяброў і таварышаў па рабоце. Іх прымавае соды асабіста бібліятэкар Івана Канстанцінава, у якой налічваецца звыш ста кніг мастацкай літаратуры. Пачаснае месца на паліцах займаюць зборы

радскі сад), «На Сожы», «Малы» (Ждановіч). Разам з тым у рабце работ пар-рапейшаму дэмінуе знешняя малюніць частка. Толькі ў 30-х гадах Кудрэвіч канчаткова пазабавіўся ад усякай стылізаванні.

Творчае спаборніцтва, уважлівае вывучэнне твораў педраўдзівакі дапамаглі Кудрэвічу стаць на шлях рэалістычнага мастацтва. Мастак глыбока пранікае ў свет роднай беларускай прыроды. Больш пачотнымі і тонкімі станаўляцца фарбы яго пейзажаў і разам з тым развіваецца здольнасць бачыць у навакольнай прыродзе кампазіцыйна пранікае ў свет роднай беларускай прыроды.

Майстар беларускага пейзажу

Уладзімір Мікалаевіч Кудрэвіч — аднаго са старажытных мастакоў Беларусі — ўсё жыццё прыцягала сціпная і ласкавая прыгажосць прыроды Беларусі. Ён і прысвяціў ёй сваю творчасць.

Вучыўся Кудрэвіч жывапісу ў Лібаўскім мастацкім вучылішчы. Гэта былі гады, калі ў Расію з Заходняй Еўропы пранікалі розныя фармалістычныя бездзейныя плыні. У пагоні за арыганальнай малюніцай манерай некаторыя мастакі трапілі глыбока змешта, пазыю жывыя, рэалістычную форму. Гэтая «мода» захавала і маладога Кудрэвіча. Пераймаючы панталістаў, мастак выкававаў іх манеры папярэдняе маламастэцтва пейзажаў, якія страцілі пачынаць ўсё колераў вяселі. Уплыў імпрэсіянізма адчуваецца ў творчасці Кудрэвіча аж да Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі.

У мастацкім жыцці Савецкай Беларусі Кудрэвіч прымаў самы актыўны ўдзел. Ён удзельнічаў амаль ва ўсіх беларускіх мастацкіх выстаўках, а таксама з'яўляўся і арганізатарам многіх з іх. На першай Усебеларускай мастацкай выстаўцы ў 1925 годзе сярэд шматлікіх работ мастака вылучаліся сваім лірычным пейзажам «Раніца» (мінскі га-

радскі сад), «На Сожы», «Малы» (Ждановіч). Разам з тым у рабце работ пар-рапейшаму дэмінуе знешняя малюніць частка. Толькі ў 30-х гадах Кудрэвіч канчаткова пазабавіўся ад усякай стылізаванні.

Творчае спаборніцтва, уважлівае вывучэнне твораў педраўдзівакі дапамаглі Кудрэвічу стаць на шлях рэалістычнага мастацтва. Мастак глыбока пранікае ў свет роднай беларускай прыроды. Больш пачотнымі і тонкімі станаўляцца фарбы яго пейзажаў і разам з тым развіваецца здольнасць бачыць у навакольнай прыродзе кампазіцыйна пранікае ў свет роднай беларускай прыроды. Больш пачотнымі і тонкімі станаўляцца фарбы яго пейзажаў і разам з тым развіваецца здольнасць бачыць у навакольнай прыродзе кампазіцыйна пранікае ў свет роднай беларускай прыроды.

Творчае спаборніцтва, уважлівае вывучэнне твораў педраўдзівакі дапамаглі Кудрэвічу стаць на шлях рэалістычнага мастацтва. Мастак глыбока пранікае ў свет роднай беларускай прыроды. Больш пачотнымі і тонкімі станаўляцца фарбы яго пейзажаў і разам з тым развіваецца здольнасць бачыць у навакольнай прыродзе кампазіцыйна пранікае ў свет роднай беларускай прыроды.

У гады Вялікай Айчыннай вайны Кудрэвіч прысвячае многія свае пейзажы «Кузі перамогі». Так назвалі Кемерава, у якім мастак жыў з 1943 па 1944 год. Пачуццям ушанаванні ў перамоце над ворагам прасякнуты яго работы «Заход», «Раніца», «Коксакім, г. Кемерава».

Кудрэвіч, нястомнаму працаўніку, які ўсёй душой любіў родную прыроду і яе пераўтваральніца — чалавека, у 1944 годзе было прысвоена ганаровае званне заслужанага дзеяча мастацтваў БССР. У 1946 г. быў напісаны пейзаж «На дарогах вайны», у якім мастак адлюстравіў сваю ініцыятыву да фашысцкай нечысці.

У пасляваенныя гады Кудрэвіч стаячы асноўнай задачай у сваіх карцінах стварыць пудоўнае аблічча Радзімы, якая аднаўляецца. Таму ён ніколі не абмяжоўваўся сценамі сваёй майстэрні. Глыбока, шчыра любіў да беларускай прыроды, не выпадковым па-сэдкі або пералыччымі паходзіць «у натуру», а пастаяннае, сістэматычнае жыццё сярэд прастораў і рок Беларусі, адзіна з прыродай, дапытлівае назіранне аднаўляе гэтага жывапісца. Характэрны рысы прыроды Беларусі перададзены мастаком у пейзажах «Дарога каля лесу (вёска Гана-

гі. У анаёмім кожнаму сюжэце аб'яўніцтва перададзены стан абуджэння жыцця ранняй вясной.

Але асноўная тема творчасці Кудрэвіча — водныя прасторы рэспублікі. Веліч і прыгажосць Сожа мастак імкнецца перадаць у карцінах «На рэчцы Сож», «Світанне на рацэ Сож», «Вяршы на Сожы». Натхняў Кудрэвіча і ачыная шчырыня Дняпра, якому ён прысвячае сваю серыю «Дняпро да Лоева», створаную ў 1947 г.

«Глыбокі зрок» — лепшы пейзаж з гэтай серыі. У пэмных, азеланата-сініх тонах перад нам Дняпро ў шчырыночы, якая набліжаецца. Ачуваецца вабачы прастор ракі, высокі бераг, абмытамы ёю, у глыбокім зроку падобны на велькіна. Аганькі з бярж, якія адлюстравваюцца ў вадзе: указальнік, які мігаціць, падобна светлячку, — усё

дэталі, любоўна выведзеныя мастаком, падкрэслівваюць няспынае жыццё вялікай ракі.

Матывы прыроды, якія не відаць яркімі фарбамі, а сціпныя, танальна стрыманыя, блізка Кудрэвічу. Яны найбольш удаваліся мастаку. У іх ёсць адчуванне неабсяжнай прыроды, якую пакарае чалавек, любячы яе.

На працягу 40 гадоў мастак ліша рад пейзажаў, у якіх адлюстраввае раку Свіслач пры розным надвор'і і ў розныя поры году. Да іх ліку адносяцца «Туманная раніца. Свіслач», «Над ракой Свіслач», «Перад навалыняй». У апошнім Кудрэвіч імкнецца перадаць дынаміку і напружанасць пераўтваральніцтва станау прыроды. Пейзаж «Перад навалыняй» прывадыць сваёй неспадзяванасцю, кампазіцыя яго натуральна, пераканальна.

Жадаючы перадаць прыгажосць поўнаводнага возера Нарач, Кудрэвіч у 1949 г. пабыў на яго берагах. У кампазіцыі «На беразе возера Нарач» ёсць адчуванне прасторы, шыршы роднай зямлі, якая кліча чалавека прайсці па ёй, зліцца з прыродай, а яе воднымі прастораў, даламі.

50-я гады ў творчасці Кудрэвіча адзначаны асаблівым удзелам. Мастак канчаткова пераадолеў недахопы, уласцівыя некаторым работам пейзажаў перыяду. Побач з кампазіцыйным майстэрствам узрасло майстэрства каларыту.

Дэталі ўзабачае змест карціны, служыць паглыбленню яе настрою. Аб гэтым сведчыць пейзаж «На рацэ Свіслач», які экспанавалася ў рэспубліканскай выстаўцы 1953 года.

Вяршыня творчасці Кудрэвіча з'яўляецца яго карціна «Вечар на возеры Паікі», якая паказвае месца лесана-рыткова ў Барысавіцкім раёне. Перад нам шырокае возера ва ўрачыстым час заходу сонца. Ужо змрачкіцца, але праца людзей, якія сплываюць лес, прадаўжаецца. Удалечыні відзіць сілуэт паравоза, што даставіў лес на возера — палыты, на якіх фігуры сплываюць іх палаткі...

Спагоўна, ураўнаважана кампазіцыя карціны, яе дэталі залатыя каларыт перадаюць не толькі прымаваецца захоў сонца над возерам, але і прыгажосць і веліч прычы савецкага чалавека.

У 1954 г. у сувязі з 70-годдзем з дня нараджэння і 50-годдзем творчай дзейнасці была арганізавана юбілейная выстаўка твораў Кудрэвіча, на якой былі прадставлены карціны і шмат розных перадач творчасці.

Смерць спыніла плённую працу мастака. Сваім шляхам, створаным, поўным урачыстым, настойнай працы, Кудрэвіч стварыў рад твораў, якія могуць усціць у чалавека хваляючае, траітнае пачуццё любі

Мухтар Ауэзаў

Да 60-годдзя з дня нараджэння

Мухтар Омарханавіч Ауэзаў—пісьменнік, шырока вядомы не толькі ў родным яму Казахстане. З яго творчасцю добра знаёмы чытачы братаў нашых і нашага шматнацыянальнага Саюза. Яго творы друкуюцца ў краінах народнай дымакратыі.

Нарадзіўся Ауэзаў у 1897 г. З маленства вандраваў па аўлах, што губляліся ў бязмясных стаях Казахстана. Ён добра пазнаў жыццё і побыт свайго народа. З маленства ён чуў і запамінаў казкі і легенды, якімі так багаты казахскі фальклор.

Першую адукацыю Ауэзаў атрымаў у семіпалацінскай рускай пашкальнай школе. У 1917 г. скончыў Сібіральскую настаўніцкую семіпалацінскую настаўніцкую семінарыю, дзе пазнаёміўся з рускай класічнай і замежнай літаратурай.

Творчасць Пушкіна, Тургенева, Льва Талстога зрабіла на Ауэзава вялікі ўплыў. У 1928 г. ён скончыў Ленінградскі ўніверсітэт, а ў 1930 г.—аспірантуру Сарэвдзіўскага ўніверсітэта.

Першы твор — аповяданне «Ураган» — Ауэзаў напісаў у 1917 г. У ранніх аповяданнях «Лёс безбаронага», «Хто вінаваты», «Глад пенем мінулага» і іншых пісьменнік паказвае безадольнае становішча казахскага жанчыны, малое карціна жыцця старога казахскага аўла, па-майстэрску апісвае пейзажы роднай прыроды.

Але ў гэтых творах яшчэ адсутнічалі глыбокі паказ жыцця, раскрыццё ўнутранага свету персанажаў, вялікія сацыяльныя абавязанні.

Далейшая творчасць Ауэзава развілася ва ўмовах магутага ўздыму эканомікі і культуры, які прынёс Казахстану Кастрэчыцкай рэвалюцыяй. У наступных аповяданнях «Капрыная нявеста», «Жаніцьба», «Абуджана старасць» і іншых пісьменнік паказваў вялікі змены ў побыце казахскага народа, аслабіла моладзі, што далачылася да новай савецкай культуры.

Да гэтага-ж перыяду адносяцца аповесці Ауэзава «Падзеі на Караш-Караш» і «Шыры». Гэтыя творы, розныя па тэматыцы і задуме, сведчылі, што назвычаіна вырасла рэалістычнае майстэрства аўтара, што ён перайшоў ад эскізаў да разгорнутага паказу жыцця.

У тых-ж гады Ауэзаў выступае і як драматург. Яго п'есы «Жонкі-саперніцы», «Элік Кебек», «Каракоз» і іншыя выкрываюць патрыярхальны побыт старога Казахстана.

У наступныя гады пісьменнік працягвае плённую працу ў драматургічным жанры, стварае п'есы «Начная раскаты» і трагедыю «Абай».

Паэтычны летапіс нашых дзён

На П'езале савецкіх пісьменнікаў Украіны А. Карнейчук гаворыць: «Мы пучыліся ў Які Купалы і Якуба Коласа... Яны ўзбагачалі нашу літаратуру ўсім пудоўным, што яны стварылі. Мы ганарымся іх творчасцю, яна для нас родная, вількая».

Здаўна палюбіў і зрамаў сэрцам украінскую літаратуру браці беларускі народ. Творы украінскіх мастакоў слова знаходзіць жыцьцёвы водгук у беларускіх чытачоў. Прыкладам з'яўляюцца вершы вядомага Украінскага паэта Міколы Нагнібды.

Мікола Нагнібда—паэт таго пакалення, што будавала Комсамольск-на-Амуры, плаціны Днепрагэса, стварала першыя савецкія фабрыкі і заводы, а потым, у гады Айчынай вайны, са зброяй у руках абараняла заваяваны Кастрычніка.

У зборніку М. Нагнібды «Песня з Украіны» змешчаны вершы розных гадоў—ад першых, памечаных 1935—1937 гадамі, да сталых, поўных веры ў сілы савецкага чалавека, поўных любові да свайго магутнага Радзімы твораў славаеінага часу, у якіх здаровы юнацкі оптымізм дапаўняецца паэтычнымі разважаннямі чалавека, што прайшоў вялікую школу жыцця.

У гэтых творах асваена адлюстравана са сённяшняе жыццё Украінскага народа. З першых крокаў творчасці М. Нагнібда адчуваў сабе актыўным удзельнікам грамадзянскага будаўніцтва, што разгарнулася ў краіне, быў заўсёды разам «с тымі, хто выхадзіў будыны».

Ці піша ён пра будаўніцтва Днепрагэса, ці пра калгасніка, цесляра,—ён заўсёды імкнецца паказаць адрасны гераізм да працы, да свайго грамадскага абавязку, яго думкі аб Радзіме, аб народе. Яго лірычны гераізм—свадомы гаспадар краіны, будаўнік заўтрашняга жыцця.

Мікола Нагнібда паказвае людзей розных прафесій. Але паэта цікавіць перш за ўсё людзінны свет чалавека, які адчувае сваё месца ў агульным рабочым страі. Герой радзі, што яго праца патрабуе і карыснага народу.

Ставіў я дамы, заводны— Горды горды на Дніпры. Я сцяжыў бетоном воды. Сам гару ясея зары. З вельзарных новых вежаў Бачу я зямлю навукол. З ветрам дужым, ветрам свежым Аблятаў за долам дол...

Піша ён у 1935 годзе ў вершы «Літа Горы». Паэт заклікае свайго алагодка да новых поўзвігаў у славу нашай Радзімы.

Такім-жа поўнапраўным удзельнікам жыцця адчувае сябе і муляр, і стары цесляр, які абудовае дамы, разбураныя вайной, і садоўнік, які пасадзіў маладыя дрэвы.

У многіх вершах тых год («Дарога на поўдзень», «Букавіна», «Балаклава», «Васеняе») паэт гаворыць аб шчасці мірнага жыцця, аб радасці стварэння, аб характэсе роднага краю.

Шмат вершаў у зборніку прысвечана гераізму нашага народа ў гады Вялікай Айчынай вайны. Да тэмы гераізму савецкіх людзей паэт неадразавава вяртаецца і ў пасляваеннай творчасці, аднак галоўны матывы яго вершаў у гэты час—пафэс будаўніцтва, тэма аднаўлення разбуранай вайною гаспадаркі, тэма ўмаца-

Трагедыя «Абай», кіносцэнары і лібрэта оперы на гэтую-ж тэму былі для Ауэзава творамі, якія паслужылі матэрыялам для стварэння вялікай эпопеі пра нацыянальна-нарадавае жыццё казахскага народа—эпоса «Абай Кунанбаева».

У гады вайны і пасляваеннае арыганальнае талент Ауэзава. Апроч драматургічных твораў, пісьменнік стварае шэраг аповесцей і аповяданняў. У іх пераважае паказ сучаснага жыцця Саюза Казахстана. Вялікім мастэрствам вызначаюцца аповяданні пісьменніка «Сяля», «Пялюч у пялюч», «Строма», створаныя ў часы вайны нарысы пра рабочых Балхаша, пра сямью казахскага народа, што аддавалі жыццё, барячыся разам са савецкімі вайнянымі.

Сорак год плённа працуе Мухтар Омарханавіч Ауэзаў на ніве літаратуры. З іх дваццаці год аддадзена працы над чатырохтомнай эпопеяй пра Абая Кунанбаева, у якой паказаны лёс казахскага народа, яго акцыі і мужнасць, істотная барацьба супраць сацыяльнага і нацыянальнага прыгнёту.

Мухтар Ауэзаў выступае як савецкі пісьменнік, узброены марксісцка-ленінскай тэорыяй разумення гістарычнага працэсу. Ён паказвае, чаго не мог дасягнуць Абая, які быў адзіночкі ў змаганні супраць існаваўшага ладу эксплуатацыі.

Старажычы вобраз Абая, Ауэзаў дагнаў вялікіх мастацкіх абавязанняў. Разам з Абаем на змаганне падмаляваў лепшыя сны казахскага народа—рабочыя, грузчыкі, лодчыкі і іншыя прадстаўнікі казахскага пролетарыята. Праз вобраз сымальнага рэвалюцыянера Паўлава Ауэзаў паказвае, які вялікі рускі народ натхняў лепшых прадстаўнікоў казахскага народа і аказваў дапамогу ў барацьбе за нацыянальнае і сацыяльнае вызваленне. У гэтым вялікай заслуга пісьменніка-рэаліста Мухтара Ауэзава.

Раман «Абай»—адзін з лепшых твораў савецкай літаратуры. Больш дзесці разоў ён выдаваўся ў перакладзе на рускую мову. У перакладах чытаюць яго армяне, украінцы, літоўцы, таджыкі, латышы, узбекі, уйгурцы, туркмены, азербайджанцы, татары, эстонцы і іншыя народы братаў рэспублік.

Раман шырока вядомы за межамі Саюза. Ён перакладзены на чэшскую, нямецкую, балгарскую, албанскую, румынскую, венгерскую, славацкую, кітайскую мовы, выходзіць у перакладзе на мову хінды. Дэмакратычнае замежная прэса, як

важны міру і дружбы паміж народамі. Паэт неадразава падкрэслівае мірны характар працы савецкіх людзей, якія ведаюць цану міру і могуць пастаяць за яго.

У Берліне арку перамогі Я дзеля міру збудоваў,— піша Нагнібда ў вершы «Муляр». Аб гэтым-жа гаворыць ён і ў вершах «Сталевары», «Цесля» і інш.

Для лепшых вершаў Нагнібды характэрна прастата вобразаў і непазронасць назіранняў, арыганальнае вырашэнне тэмы. У мастацкай мове зборніка шмат цікавых параўнанняў, метафар, удамыя вобразы, алегорыі. Усё гэта робіць паэтычную мову М. Нагнібды выразнай, своеасаблівай.

Светлыя, аптымістычныя, рознастайныя па тэматыцы вершы Нагнібды тым і каштоўныя, што ў іх—аб чым-бы ні пісаў паэт—заўсёды прысутнічае гарачая зацікаўленасць у падзеях сённяшняга жыцця.

Многа гучаць у творчасці М. Нагнібды ідэі савецкага патрыятызму і гуманізму, інтэрнацыяналізму і братства народаў, цвёрды міру і праслаўлення працы.

Гэтую цудоўную рысу Украінскага народа, гэтае пацудзі смі і адзінай паэт добра паказаў у вершы «Матерны». З чым зраўняць нас, Радзіма? Не, ні з чым не параўнальны Ахсаміт палёў азімх, Поэзія лета развіталы.

Не, няма на свеце меры, Каб прамераць даль без краю. Сэрцам любочым і верай Твой прастор я адчуваю.

Дзе адвага і працай Шлях адзначаны свабоды, Дзе адной сям'ёю брацкай Сталі ўсё твае народы.

Гэты-ж матыв гучыць у вершах «Дзеля лабра свайго народа...», «Дарога ў Гурыно», «Вывываюцца ракі аз шпюжы», «Збожжу ўдзямацца летам», «Ліст з Кабарды» і інш. Шэраг агульнавядомых у зборніку твораў прысвечаны дружбе беларускага і Украінскага народаў. Тут такія вершы, як «Ясная балада», «Берагавая Слабада», «На Маскоўскім вавале», у якіх паэт усхвалявана і паэтычна расказвае аб свайго любіва і паэтычнага народа Радзімы.

Шмат добрых вершаў напісаў Нагнібда аб роднай Украіне, дзе шчодрай маладыняй прыродзе, аб дэ цудоўных людзях, рукамі і воляй якіх будзеца народнае шчасце. Тут і маленькі ўсхваляваны верш «Збожжу ўдзямацца летам», і цёплы, лірычны «Степ», і вясёлы, прасякнуты тонкім гумарам «Цераз просекі скразня», і «Тры сестры», і «Цесля» і інш.

Зборнік паказвае, што ў асобе Міколы Нагнібды Украінскі народ мае выдатнага майстра слова, які з любоўю і творчым хваляваннем складае летапіс нашых дзён. Менавіта гэтым нам дарага і каштоўна яго творчасць. У яго вершах адчуваецца жыццёвае дыханне нашага часу.

Перакладзеныя лепшымі беларускімі паэтамі, гэтыя вершы расказваюць нашаму чытачу аб вельзарных справах працоўных Украіны.

Ан. ШАГНЯ.

і савецкая, высокая аціна твор Ауэзава. Выдатны пісьменнік нашага часу Мухтар Ауэзаў унёс вялікі ўклад у стварэнне нацыянальнай казахскай літаратуры, паклаўшы пачатак развіццю ў ёй новых жанраў.

Яго перу належыць першыя на казахскай мове драмы, першае лібрэта оперы, першы раман, першы сцэнарый. Разам з тым творчасць выдатнага сына казахскага народа—забытых усёй савецкай літаратуры.

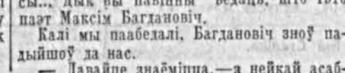
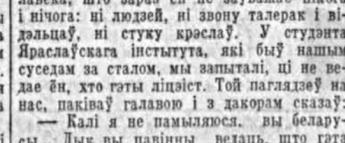
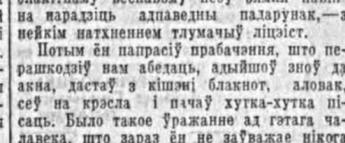
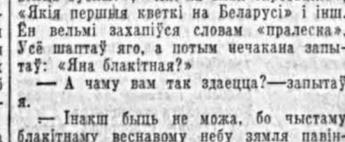
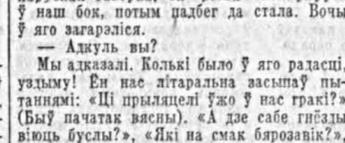
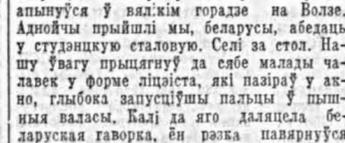
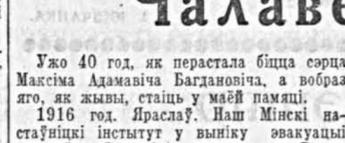
Мухтар Ауэзаў вядзе вялікую публіцыстычную і навуковую працу, глыбока распрацоўвае пытанні гісторыі казахскай літаратуры.

Мухтар Омарханавіч—будны грамадскі дзеяч; дэпутат Вярхоўнага Савета Казахскай ССР, член Саюза камітэта абароны міру, член Камітэта пра прэсуджэнню Ленінскіх прэміяў, член прэзідыума Саюза савецкіх пісьменнікаў СССР.

Літаратурная, навуковая, грамадская дзейнасць Мухтара Омарханавіча Ауэзава—яскары прыклад самаадданнага служэння савецкаму народу, сацыялістычнай Айчыне.

Сваё шасцідзесяцігоддзе Мухтар Ауэзаў сустракае ў поўным росквіце творчых сіл. Да саракагоддзя Вялікага Кастрычніка ён напісаў п'есу «Мой друг», у якой паказвае жыццёвы творчы ўплыў Кастрычніцкай рэвалюцыі на ўсе сферы чалавечай дзейнасці.

Алесь ЗВОНАК, Мікола ХВЕДАРОВІЧ.

Пашыраючы і ўзбагачаючы рэпертуар

Мінулы тэатральны сезон калектыву Беларускага дзяржаўнага аркестра Леніна Вялікага тэатра оперы і балету закончыў тым, што ўпершыню на Беларускай сцэне паказалі адзін з лепшых твораў вялікай рускай опернай складанай—оперу-балету Рымскага-Корсакава «Салко». Складаная партытура оперы—вялікі харавыя сцэны, казачныя сімфанічныя карціны, разгорнутыя сольныя партыі, ансамблі і г. д. патрабавалі высокага майстэрства ад стваральнікаў спектакля і выканаўцаў галоўных роляў. Музычны кіраўнік спектакля Л. Любімаў, рэжысёр А. Маравіч, хормайстар Н. Прасякоў, балетмайстар К. Мулер, мастак С. Нікалаў, аркестр, хор, балет і салісты паспяхова пераадолелі ўсе цяжкасці.

Спектакль «Салко»—вялікае сцэнічнае палатно, якое музыка тэатральнае відэішча, якое сведчыць аб магчымасці калектыву тэатра і яго творчых кіраўнікоў.

Мінулым летам наш тэатр паспяхова прамовіў свае гастролі ў буйных прамысловых гарадах Расіі—Яраслаўлі, Шчыраўкаве і ў горадзе Гомелі. Многія артысты тэатра паспяхова ўдзельнічалі ў Рэспубліцы і ў Савецкім, Усеагульным і VI Сусветным фестывалю моладзі і студэнтаў. За парыванымі кароткімі тэрмінамі сваіх гастролей у Гомельскіх вобласцях тэатр паказаў 26 спектакляў у Гомелі і Мазыры і даў 20 канцэртаў ра-

бочым прамысловых прадпрыемстваў і калгаснікам. Гастролі ў Гомелі—добра пачылі і сапраўды, да пасляваеннага года тэатр у поўным складзе вяртаўся ў Яраслаў, у Арангельск і ні разу не паказваў сваіх лепшых спектакляў у буйных прамысловых і культурных цэнтрах рэспублікі.

Свой новы сезон тэатр адкрывае 29-га верасня операй «Салко». Пачатак новага сезона праходзіць у абстаноўцы напружанай работы тэатра па падрыхтоўцы спектакляў і канцэртаў, прысвечаных 40-годдзю Вялікага Кастрычніка.

Галоўны рэжысёр тэатра Л. Александровская, дырыжор О. Брон і ўсё калектыву тэатра ўмоцнена працуюць над падрыхтоўкай оперы Я. Шчыраўкава «Міхас» Падгорнага (лібрэта П. Броўкі). Гэтая опера была паспяхова на Беларускай сцэне ў 1939 годзе і пасляваенна паказвалася ў Маскве на аздак Беларускага мастацтва. Гэта першая беларуская опера, напісаная ў класічных традыцыях на актуальную тэму. Яна паказвае жыццё беларускіх вайны, барацьбу народа за ўстаўленне савецкай улады. Галоўны герой оперы—малады парабак Міхас, які з дапамогай свайго сабра, камуніста Анішчука, становіцца актыўным барацьбітом за свабоду і шчасце народа.

Паралельна ў оперы развіваецца лірыка-рамантычная тэма—каханне маладых людзей Міхасы і Марыі і ў барацьбе за жыццёвыя ініцыятыўныя, якія шэсна пераплаціваюцца з барацьбой народа за новае жыццё. Меладыйная і глыбока эмацыянальная музыка оперы заснавана на народных музычных перакрыжжях. Я. Шчыраўка шырока і з вялікім мастацкім

Калектыву сімфанічнага аркестра Беларускага дзяржаўнага філармонічнага аркестра вядомыя канцэртны сезоны на працягу вялікага свята—саракагоддзя Савецкай улады. Аркестр прадстаўляе вялікай і адказнай працай: падрыхтаваць і выканаць лепшыя творы савецкай музыкі, у тым ліку творы беларускіх кампазітараў. Гэтую працу аркестр пачаў у час летніх гастролей па гарадах рэспублікі. У праграмы канцэртаў пачаў з рускай і заходнеўрапейскай класікай уключаныя найбольш значныя творы савецкай і Беларускай музыкі.

На першым канцыне будучы выкананы ўрачыста і радасна «Святлояная ўвэршора» Д. Шастакоўкі і Сямаявінкі.

Руская і заходнеўрапейская класіка будзе прадстаўлена ў канцэртах выступіць і мясцовыя піяністы, скрыпачы, віяланчысты.

Прадстаўчы канцэртны сезон абяцае быць цікавым і насычаным. Наш калектыв ужо хадзіць зараз у добрай творчай форме і спадзяецца працесі ўсё канцэртны на высокім мастацкім узроўні. Прадстаўчы канцэртны залы філармонічнай вельмі часта прыводзіць да зрыву намечаных канцэртаў, стварае непераложныя дзіжжасі ў рабоце. У прыватнасці, адсутнічае прыгодна рэцэптыўнага памяшкання (аркестр рэпертуару ў жудасным неўмяцым пакоі) часта робіць неўмяцым дабіцца высокай якасці гучання. Даволі часта здарыцца, што да гэтага часу ў Мінску не залавана будаўніцтва канцэртнага залы.

Наш калектыв у захапленні выхутыца дастойна сустраць саракагоддзе Кастрычніка. Але для таго, каб даць выніковы высокі мастацкі выніковы, нам неабходна стварыць элементарныя ўмовы для рэспітыва і правядзення канцэртаў. З наездзі на карціны пералом у гэтай справе мы адкрываем свой чарговы канцэртны сезон.

В. ДУБРОУСкі, галоўны дырыжор сімфанічнага аркестра Беларускай філармоніі.

ПАД АДКРЫЦЦА СЕЗОНА

Гэтым годзе тэатр паставіць оперу Ж. Мазэ «Манон» і прыступіць да паставіў балету «Блакітны Дунай»—музыка І. Штрауса.

У гэтым годзе тэатр паставіць оперу Ж. Мазэ «Манон» і прыступіць да паставіў балету «Блакітны Дунай»—музыка І. Штрауса.

У гэтым годзе тэатр паставіць оперу Ж. Мазэ «Манон» і прыступіць да паставіў балету «Блакітны Дунай»—музыка І. Штрауса.

У гэтым годзе тэатр паставіць оперу Ж. Мазэ «Манон» і прыступіць да паставіў балету «Блакітны Дунай»—музыка І. Штрауса.

У гэтым годзе тэатр паставіць оперу Ж. Мазэ «Манон» і прыступіць да паставіў балету «Блакітны Дунай»—музыка І. Штрауса.

У гэтым годзе тэатр паставіць оперу Ж. Мазэ «Манон» і прыступіць да паставіў балету «Блакітны Дунай»—музыка І. Штрауса.

У гэтым годзе тэатр паставіць оперу Ж. Мазэ «Манон» і прыступіць да паставіў балету «Блакітны Дунай»—музыка І. Штрауса.

У гэтым годзе тэатр паставіць оперу Ж. Мазэ «Манон» і прыступіць да паставіў балету «Блакітны Дунай»—музыка І. Штрауса.

У гэтым годзе тэатр паставіць оперу Ж. Мазэ «Манон» і прыступіць да паставіў балету «Блакітны Дунай»—музыка І. Штрауса.

У гэтым годзе тэатр паставіць оперу Ж. Мазэ «Манон» і прыступіць да паставіў балету «Блакітны Дунай»—музыка І. Штрауса.

У гэтым годзе тэатр паставіць оперу Ж. Мазэ «Манон» і прыступіць да паставіў балету «Блакітны Дунай»—музыка І. Штрауса.

У гэтым годзе тэатр паставіць оперу Ж. Мазэ «Манон» і прыступіць да паставіў балету «Блакітны Дунай»—музыка І. Штрауса.

У гэтым годзе тэатр паставіць оперу Ж. Мазэ «Манон» і прыступіць да паставіў балету «Блакітны Дунай»—музыка І. Штрауса.

У гэтым годзе тэатр паставіць оперу Ж. Мазэ «Манон» і прыступіць да паставіў балету «Блакітны Дунай»—музыка І. Штрауса.

У гэтым годзе тэатр паставіць оперу Ж. Мазэ «Манон» і прыступіць да паставіў балету «Блакітны Дунай»—музыка І. Штрауса.

У гэтым годзе тэатр паставіць оперу Ж. Мазэ «Манон» і прыступіць да паставіў балету «Блакітны Дунай»—музыка І. Штрауса.

У гэтым годзе тэатр паставіць оперу Ж. Мазэ «Манон» і прыступіць да паставіў балету «Блакітны Дунай»—музыка І. Штрауса.

У гэтым годзе тэатр паставіць оперу Ж. Мазэ «Манон» і прыступіць да паставіў балету «Блакітны Дунай»—музыка І. Штрауса.

У гэтым годзе тэатр паставіць оперу Ж. Мазэ «Манон» і прыступіць да паставіў балету «Блакітны Дунай»—музыка І. Штрауса.

У гэтым годзе тэатр паставіць оперу Ж. Мазэ «Манон» і прыступіць да паставіў балету «Блакітны Дунай»—музыка І. Штрауса.

У гэтым годзе тэатр паставіць оперу Ж. Мазэ «Манон» і прыступіць да паставіў балету «Блакітны Дунай»—музыка І. Штрауса.

У гэтым годзе тэатр паставіць оперу Ж. Мазэ «Манон» і прыступіць да паставіў балету «Блакітны Дунай»—музыка І. Штрауса.

У гэтым годзе тэатр паставіць оперу Ж. Мазэ «Манон» і прыступіць да паставіў балету «Блакітны Дунай»—музыка І. Штрауса.

У гэтым годзе тэатр паставіць оперу Ж. Мазэ «Манон» і прыступіць да паставіў балету «Блакітны Дунай»—музыка І. Штрауса.

У гэтым годзе тэатр паставіць оперу Ж. Мазэ «Манон» і прыступіць да паставіў балету «Блакітны Дунай»—музыка І. Штрауса.

У гэтым годзе тэатр паставіць оперу Ж. Мазэ «Манон» і прыступіць да паставіў балету «Блакітны Дунай»—музыка І. Штрауса.

У гэтым годзе тэатр паставіць оперу Ж. Мазэ «Манон» і прыступіць да паставіў балету «Блакітны Дунай»—музыка І. Штрауса.

У гэтым годзе тэатр паставіць оперу Ж. Мазэ «Манон» і прыступіць да паставіў балету «Блакітны Дунай»—музыка І. Штрауса.

У гэтым годзе тэатр паставіць оперу Ж. Мазэ «Манон» і прыступіць да паставіў балету «Блакітны Дунай»—музыка І. Штрауса.

У гэтым годзе тэатр паставіць оперу Ж. Мазэ «Манон» і прыступіць да паставіў балету «Блакітны Дунай»—музыка І. Штрауса.

У гэтым годзе тэатр паставіць оперу Ж. Мазэ «Манон» і прыступіць да паставіў балету «Блакітны Дунай»

Алесь ПАЛЬЧЭУСКІ

У ігнатавай хаце

АПАВЯДАННЕ

На адным канцы стала сядзець Міша, нізка схліпшы над аркушам паперы, і рашае задачы, а на другім — яго бацька Ігнат Пятрушэвіч нешта падлічвае. Стояць у іх на стале папярэдняе і адваротнае лічэнне. Ігнат Пятрушэвіч нешта падлічвае. Стояць у іх на стале папярэдняе і адваротнае лічэнне.

— Можаш і мяне паслаць, а сам станавіцца гатаваць ачырку. Мне адной трэба есці ці што? Начальнік такі!

— Ігнат паспрабаваў не ўмяшвацца ў дэлежыш гаворку і заняўся сваімі падлікамі, але жонка падшлях бліжэй да стала і рашуча, наадрэз завяла мужу:

— Будзеш другі раз паслаць яго па курыва, не пунуць за хаты, так і знай.

— О, гэта ты добра зробіш, на сваю галаву. Ты скажаш не слухаць мяне, а я скажу не слухаць цябе. А потым ён нас абых перастае слухаць. Дай толкі патачку яму, дай... Можаш і гэту, — паказвае Ігнат на Жэно, што круцілася каля машыны, — з малых гадоў прывучаць, тады лягчы будзе.

У пачынаў агонь, закіпела бульба, і вада лабела праз край. Міхаліна адставіла трохі ўбок чыгункі і, успершыся на вілчак, доўга яшчэ сьварылася на мужа.

Ісці ў краму было далакатата: на другі канец вёскі. Па дарозе Міша зайшоў да свайго сёбра-аднакласніка Лёні, паклікаў яго, і абодва, за кампанію, пайшлі па цыгарэты. У краме амаль нікога не было, і хлопцы доўга там не затрымаліся-б, каб у прадаўца была дробязь для рашы. Міша махнуў бы рукою: другім разам, дзяўзька, аддасце. Але прадавец быў не такіх:

— Навошта мне чужою дробязю галаву затлуміваць, а вам думаць, што дзяўзька Павел чужыя капейкі прывойвае, — і ён абавё вачыма паліць з таварамі, чым-бы разлічваць. Не знайшоўшы нічога такога, ён перай пачакаць, можа хто надыйдзе з дробнымі грашамі.

Прайшоў некалькі хвілін, але ніхто больш з накупнікоў не прыходзіў. Тады Лёня перай даў цыгарэты, і будзе квіта.

— Гэта можа, — загадаў прадавец, аднак тут-жа дадаў: — Праўда, не зусім квіта, застаўшыся вады дзве капейкі, напомніце пра іх іншым разам.

— Такое бядо, дзяўзька, — засмяяўся Міша. Яму і ў галаву не прыходзіла, чаму Лёня прапанаваў разлічыцца цыгарэтай.

А ў таго блізка пэўна намеры. Бо не паспелі яны выйсці з крамы, як Лёня шкхенка шапнуў сябру:

— Давай, Міша, скурым гэту цыгарэту.

— А як я та пра рашу спытае?

— Падумаем, дзесяць капеек, будзе бацька даходзіць. Скажаш, трымаўся за плот і, як абходзілі дужыню, выпусціў з рукі ў гразь.

Міша задумаўся. Ён ведаў, што яго сёбра курыва, нават часамі можа з пазоў дадасць або ўжывае сьварэнне лісця, але аддавае бацькаваму цыгарэце не адважваўся.

— Пахнуць будзе. Дома пазнаюць, — спрабаваў ён даводзіць.

— Ой, які ты дзівак! Я вынесу шыбуліну, а яні, а яні. Я сам так раблю, — і Лёня, доўга не думачы, узяў з мішачык цыгарэту і закурываў. Які агонь аж сьвятліў яго твар у цемні вечара. — На, пацягні і ты, — працягнуў Лёня руку з цыгарэтай сябру. На гэты раз Міша больш не адмаўляўся. — Ты шмат набірай даму ў рот, цягні ішчэ, цягні. Во, а цяпер выдыхай паветра праз нос, сапі з усё сілы.

Міша падняў губы і чыхнуў носам. Але яму чамусьці пайшоў не праз нос, а ў нутро. Ён пацягнуўся, замахаў галавою, слезы набеглі на вочы, у роце залягло ад гаркату.

— Эх ты, няўмека, — ляпнуў з насмешкай рукой па плячы Лёня, але тут-жа схамкнуўся, што надобна смяяцца з чалавекі ў бядо, а тым больш з сябра, і пачаў абдымаваць: — Нічога, прывыкнем. Першы раз і са мною так было, — і ўзяў з яго руку цыгарэту. — А цяпер паглядзі, якія колшы ў мату пуськае. Давай толкі выйдзем на святло.

Хлопцы выйшлі на яркую паласу святла, што падала праз акно нейчай хаты на вуліцу.

Глядзі і лічы колкі будзе коштаў.

— Шхець, — пацусь прах хвіліну мішаў голае.

— Во, а закаху — дзесяць будзе, — з гонарам заўважыў Лёня.

Але ў гэты час зусім паблізу пачуўся басавіты голас:

— Хто-ж гэта ва навуку такіх фокусы рабіць? Ці не ў школе толкі?

Хлопцы ў гаворку не пусціліся, а ў момант шмыгнулі на чужы двор, прайшлі трохі сьцежкамі за хлямамі і выйшлі зноў на вуліцу.

— А што, калі дзяўзька Мікіта пазнаў нас ды скажа бацьку? — занепакоўся Міша.

— Ой, які ты бязьліва! Ён-жа не ведае нас, — сусешыў Мішу Лёня і тут-жа прапанаваў: — Нам трэба раней за яго

быць дома, — і хлопцы прыбавілі кроку, а выйшаўшы на сухое месца вуліцы, пусціліся навіперадкі дахаты.

Дома Ігнат не спытаў пра рашу, і Міша быў вельмі рады, што не прыйшлося маіць бацьку. Ён зноў узяўся рашаць задачы, але раейшэ ахвоты ўжо не было. Ды і страх, каб не даведася бацька пра фытылак, трымаў яго. Тым больш, што Ігнат вельмі хутка папарсіў сына асудуца трохі далей, спытаўшы пры гэтым:

— Калі ты шыбулі наеся?

Міша моўчы адсунуўся, а на бацькава запытанне нічога не адказаў.

З гэтага вечара ён з ахвотай пачаў хадаць у краму па курыва для бацькі і пры зручным моманце прасіў у прадаўца цыгарэт. Аднаго разу ён і Лёня купілі нават самі пачак таных папярэдня і падзялілі па дванаццаць кожнаму, а трынаццаць скурыві палілі.

Лёнева навука ўдасканалывалася Мішам з кожным днём. Прайшло не так шмат часу, і ён мог ужо спаборнічаць са сваім сябрам на «заязку», на лік «колцаў». Цяпер ужо пры зручным моманце Міша не грэбаваў і акуркам. А іх, трэба сказаць, не так цяжка было знайсці і дома: Ігнат меў звычай кідаць акуркі не ў лампайнае вядро, а ў куток, дзе стаў венык, або і проста на падлогу.

І вось аднаго разу ўдзень Ігнат, выходзячы з хаты на работу пасля абеду, нікому непатушаны акурка, а Міша гэтым часам вяртаўся са школы. Яны разаміліся ў сенах, і бацька сказаў сыну не адлучацца з хаты, пакуль не вернецца маці з агарода. Міша, як убачыў акурка на падлозе, аж затаманваў ад радасці — само шхецце трапіла ў руку. Акурка дыміўся, можна было некалькі разоў пацягнуць і пусціць дым на хату пад выглядом бацькавага курыва.

На двары Ігнат успомніў пра аловак. Маціну аловак-другую кішню — няма. Значыць, трэба вярнуцца. Патушыў у сенах бацькавыя крокі, Міша пусціў руку з акуркам у кішню свайго палітка і спыніўся сярод хаты.

Аловак ні на стала, ні ў шыбуліны не было. Ігнат злаваўся, а сын стаў, як укапаны, і глядзеў на бацькавыя пошукі.

— Ты чаго-ж стаіш, як чужы? Памагай шукаць, ці дай свой, калі ёсць.

Міша міжвольна выпусціў з палыца акурка у кішню і пачаў хуценька адшліпваць сумку з кішні. Як на тое ліх, нешта ў замку заела. Нарэшце, спаследа ад спешкі і трывогі, ён дастаў пенал і спытаў у бацькі:

— Вам проты ці хімічны?

— Абы які. Давай хуцэй, бо я і так забавіўся, — адказаў Ігнат і трымаў пенал носам у бакі. — Што гэта дзе гарыць? Чуюць, портм пахне?

Спалоханы Міша выпусціў з рук пенал на стол і махнуў па палітку. Ігнат зігнуў і заўважыў дым.

— Выварочай кішню! Што ў цябе там! — загадаў ён сыну.

З вывернутай кішні выпаў яго, ігнатаў, акурка.

— Дык ты вунь чым займаешся! — падняў Ігнат акурка з падлогі і затупаў нагамі: — Здымай паліто хуцэй! Тушы вату. Пацягні ты!

У хату на гэты час увайшла Міхаліна.

— Адкуль гэта дым?

— Сынок твой наробіў. Вачыш, чаму іх цяпер вучаць у школе, — паказваў Ігнат жонцы акурка. Міхаліна нічога не адказала і, папалываўшы на тры палыцы, кінулася ратаваць новае паліто. Гэта яшчэ больш развалава Ігната. — Я-ж яго накурці! Каб на ім шхэць куралі! Я-ж яго намажучу з такіх гадоў атруці! — і знік у бакоўчы.

Міхаліна ведала, дзе і Міша загадваўся, чаго бацька так хуценька пайшоў у бакоўчы, і пакуль Ігнат выйшаў адтуль з тупагай у руцэ, Міша ў хаце ўжо не было. Маці накінула сыну на плечы паліто і паказала вачыма, без слоў, на дзверы.

— Выслала? Патурае? Патурай, патурай, то пойдзеш да людзей у паласудзі, які хату спаліць. Пойдзеш, пагарыш палым разлазаны Ігнат. — У школе іх цяпер добра вучаць, а ты яшчэ дапамагаеш. З нас некалі настайнік скуру спусціў бы за такія шуткі...

— Што ты ўсё на школу зваляешся! У школе навуцілі яго ці дома? Што ён ад настайніка акурка гэты прынес? — прынаўшы вавуціную позу, сыпала пытанне за пытаннем Міхаліна.

Ігнат са злосьцю зігнуў у расчыранелы жончын твар, шпунуў у куток папругу і на ўсё пытанні Міхаліны адказаў дакорам: — До-обры парадкач у хаце! Дзіця роднае і то ўшучуць нельга, — і, брануўшы дзвярныма, вышаў з хаты без аловака.

Міхаліна ведала, дзе і Міша загадваўся, чаго бацька так хуценька пайшоў у бакоўчы, і пакуль Ігнат выйшаў адтуль з тупагай у руцэ, Міша ў хаце ўжо не было. Маці накінула сыну на плечы паліто і паказала вачыма, без слоў, на дзверы.

— Выслала? Патурае? Патурай, патурай, то пойдзеш да людзей у паласудзі, які хату спаліць. Пойдзеш, пагарыш палым разлазаны Ігнат. — У школе іх цяпер добра вучаць, а ты яшчэ дапамагаеш. З нас некалі настайнік скуру спусціў бы за такія шуткі...

— Што ты ўсё на школу зваляешся! У школе навуцілі яго ці дома? Што ён ад настайніка акурка гэты прынес? — прынаўшы вавуціную позу, сыпала пытанне за пытаннем Міхаліна.

Ігнат са злосьцю зігнуў у расчыранелы жончын твар, шпунуў у куток папругу і на ўсё пытанні Міхаліны адказаў дакорам: — До-обры парадкач у хаце! Дзіця роднае і то ўшучуць нельга, — і, брануўшы дзвярныма, вышаў з хаты без аловака.

Міхаліна ведала, дзе і Міша загадваўся, чаго бацька так хуценька пайшоў у бакоўчы, і пакуль Ігнат выйшаў адтуль з тупагай у руцэ, Міша ў хаце ўжо не было. Маці накінула сыну на плечы паліто і паказала вачыма, без слоў, на дзверы.

— Выслала? Патурае? Патурай, патурай, то пойдзеш да людзей у паласудзі, які хату спаліць. Пойдзеш, пагарыш палым разлазаны Ігнат. — У школе іх цяпер добра вучаць, а ты яшчэ дапамагаеш. З нас некалі настайнік скуру спусціў бы за такія шуткі...

— Што ты ўсё на школу зваляешся! У школе навуцілі яго ці дома? Што ён ад настайніка акурка гэты прынес? — прынаўшы вавуціную позу, сыпала пытанне за пытаннем Міхаліна.

Ігнат са злосьцю зігнуў у расчыранелы жончын твар, шпунуў у куток папругу і на ўсё пытанні Міхаліны адказаў дакорам: — До-обры парадкач у хаце! Дзіця роднае і то ўшучуць нельга, — і, брануўшы дзвярныма, вышаў з хаты без аловака.

Міхаліна ведала, дзе і Міша загадваўся, чаго бацька так хуценька пайшоў у бакоўчы, і пакуль Ігнат выйшаў адтуль з тупагай у руцэ, Міша ў хаце ўжо не было. Маці накінула сыну на плечы паліто і паказала вачыма, без слоў, на дзверы.

— Выслала? Патурае? Патурай, патурай, то пойдзеш да людзей у паласудзі, які хату спаліць. Пойдзеш, пагарыш палым разлазаны Ігнат. — У школе іх цяпер добра вучаць, а ты яшчэ дапамагаеш. З нас некалі настайнік скуру спусціў бы за такія шуткі...

Міхаліна ведала, дзе і Міша загадваўся, чаго бацька так хуценька пайшоў у бакоўчы, і пакуль Ігнат выйшаў адтуль з тупагай у руцэ, Міша ў хаце ўжо не было. Маці накінула сыну на плечы паліто і паказала вачыма, без слоў, на дзверы.

— Выслала? Патурае? Патурай, патурай, то пойдзеш да людзей у паласудзі, які хату спаліць. Пойдзеш, пагарыш палым разлазаны Ігнат. — У школе іх цяпер добра вучаць, а ты яшчэ дапамагаеш. З нас некалі настайнік скуру спусціў бы за такія шуткі...

Міхаліна ведала, дзе і Міша загадваўся, чаго бацька так хуценька пайшоў у бакоўчы, і пакуль Ігнат выйшаў адтуль з тупагай у руцэ, Міша ў хаце ўжо не было. Маці накінула сыну на плечы паліто і паказала вачыма, без слоў, на дзверы.

— Выслала? Патурае? Патурай, патурай, то пойдзеш да людзей у паласудзі, які хату спаліць. Пойдзеш, пагарыш палым разлазаны Ігнат. — У школе іх цяпер добра вучаць, а ты яшчэ дапамагаеш. З нас некалі настайнік скуру спусціў бы за такія шуткі...

Міхаліна ведала, дзе і Міша загадваўся, чаго бацька так хуценька пайшоў у бакоўчы, і пакуль Ігнат выйшаў адтуль з тупагай у руцэ, Міша ў хаце ўжо не было. Маці накінула сыну на плечы паліто і паказала вачыма, без слоў, на дзверы.

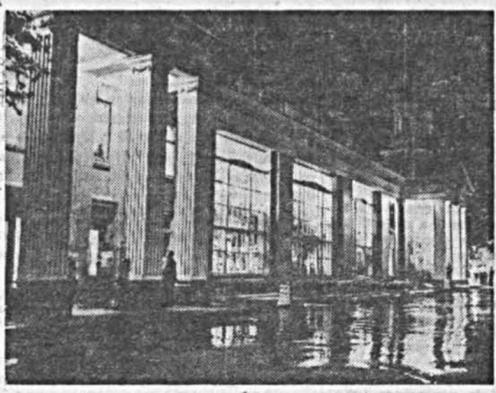
— Выслала? Патурае? Патурай, патурай, то пойдзеш да людзей у паласудзі, які хату спаліць. Пойдзеш, пагарыш палым разлазаны Ігнат. — У школе іх цяпер добра вучаць, а ты яшчэ дапамагаеш. З нас некалі настайнік скуру спусціў бы за такія шуткі...

Міхаліна ведала, дзе і Міша загадваўся, чаго бацька так хуценька пайшоў у бакоўчы, і пакуль Ігнат выйшаў адтуль з тупагай у руцэ, Міша ў хаце ўжо не было. Маці накінула сыну на плечы паліто і паказала вачыма, без слоў, на дзверы.

— Выслала? Патурае? Патурай, патурай, то пойдзеш да людзей у паласудзі, які хату спаліць. Пойдзеш, пагарыш палым разлазаны Ігнат. — У школе іх цяпер добра вучаць, а ты яшчэ дапамагаеш. З нас некалі настайнік скуру спусціў бы за такія шуткі...

Міхаліна ведала, дзе і Міша загадваўся, чаго бацька так хуценька пайшоў у бакоўчы, і пакуль Ігнат выйшаў адтуль з тупагай у руцэ, Міша ў хаце ўжо не было. Маці накінула сыну на плечы паліто і паказала вачыма, без слоў, на дзверы.

— Выслала? Патурае? Патурай, патурай, то пойдзеш да людзей у паласудзі, які хату спаліць. Пойдзеш, пагарыш палым разлазаны Ігнат. — У школе іх цяпер добра вучаць, а ты яшчэ дапамагаеш. З нас некалі настайнік скуру спусціў бы за такія шуткі...

Музей „Бітва пры Лясной“

28 верасня 1958 г. споўніцца 250 год з дня гістарычнай бітвы рускіх войскаў са шведскімі інтэрвентамі пры вёсцы Лясной, бітвы, якая вызначыла перамогу рускіх войскаў над Палтавай.

Міністэрства культуры БССР паставіла адкрыць у вёсцы Лясной Сьвугародскага раёна ў памяшканні калішнім-помніка мемарыяльны музей «Бітва пры Лясной», які з'явіцца філіялам Магілёўскага абласнога краязнаўчага музея. Цяпер вядуцца работы па рэстаўрацыі помніка-капітэлу, пабудаванага ў памяць перамогі рускіх войскаў над шведамі.

Адначасова праводзіцца навукова-даследчая работа па стварэнню экспазіцыі новага музея.

Набыты партрэты Петра I, Галішына і іншых палкаводцаў, якія ўдзельнічалі ў Поўночнай вайне, фотаздымкі рускіх салдат і афіцэраў пачатку XVIII стагоддзя, план аператыўнай супраць корпусу Левенгаупта, мемарыяльная дошка з апісаннем бітвы пры вёсцы Лясной.

Для музея набыта многа медалёў, якія характарызуюць дзейнасць Петра I, у прыватнасці, медалі, адкачаненыя ў памяць Поўночнай вайны. Сярод іх — за Лясную, за Палтаўскую бітвы і інш. Вялікую цікавасць уяўляюць копіі дакументаў, што характарызуюць адносіны мясцовых жыхароў да шведскіх інтэрвентаў. Сярод іх пісьмо Боура Петру I аб жыццях вёскі Беразоў, якія ўказалі дарогу рускім войскам да Лясной, фотакопія з кнігі Нордберга «Гісторыя Карла XII» і інш.

У стварэнні музея «Бітва пры Лясной» прымаюць удзел многія музеі краіны. З Ленінградскага артылерыйскага музея выдзелена шведская гармата з бронзавым выдзелам рускага маршала, некалькі шведскіх пісталетаў, узятых рускімі войскамі ў вайну, і інш. некалькі настольных медалёў да перамогі над Лясной. Эрмітаж перадаў музею партрэт і статуэтку Петра I, 14 медалёў і інш. З Дзяржаўнага гістарычнага музея (Масква) атрымана некалькі крамянёных ружжоў, шабля, граворы і медалі часоў Поўночнай вайны.

Экспазіцыя музея «Бітва пры Лясной» будзе адкрыта да 250-годдзя з дня гістарычнай бітвы.

Г. САМОНАЎ.

Мастацтвае жыццё Ваўкавыска

Скульптар-самавука

Некалькі год займаўся лепкай скульптурных фігур дырэктар Ваўкавыскага ваенна-гістарычнага музея імя Багратыёна Георгія Іосіфавіча Пех. Ён выканаў многа скульптурных работ на тэмы вайны 1812 года і першай сусветнай вайны. Яго скульптуры вайнаў іх перадаў Іосіфавічу і спансоруе ў Гродзенскім абласным гістарычным музеі.

Да 145-й гадавіны з дня смерці выдатнага рускага генерала Багратыёна Георгія Іосіфавіча закончыў скульптурны бюст палкаводца. Ён будзе выстаўлены ў Ваўкавыскім музеі.

Новая музычная школа

Днямі ў горадзе адкрылася новая музычная школа.

Яна будзе рыхтаваць вучняў для папярэдняй іх у музычным вучылішчы рэспублікі. У школу ўжо залічана 60 вучняў. Дзеці, якія не прайшлі на конкурс, але маюць здольнасці, прыняты ў падрыхтоўчую групу.

У гэтым годзе працуюць класы баяна, фартэпіяна і домры. У будучым намячаюцца адкрыць класы скрыпкі, харавы і аркестровы.

Школа забяспечана неабходнымі інструментамі.

І. ЮШЧАНКА.

Прызнанне шпіёнаў

Аўтары гэтай кнігі — муж і жонка Алесь і Адэль Рыкет. Называецца кніга «У турме і на волі». І апавядае яна пра шпіёнскія прыгоды, і не пра якія-небудзь выдуманых пісьменнікаў, а пра сапраўдных выдатных людзей.

Рыкеты пасля вайны аказаліся студэнтамі Тэньзіскага ўніверсітэта. Не зусім зразумела, чаму карыныя амерыканцы, ураджэнцы штата Поўночная Караліна, сталі вучыцца ў кітайскім ўніверсітэце. Гэта здарылася нібыта ў выніку іх цікавасці да кітайскай культуры. Аднак з прызнанням Алесі Рыкета ясна, што гэта было выклікана пэўнымі акалічнасцямі. Ён прызнае, што выконваў «асабліва сакрэтныя заданні», а жонка дапамагла яму. Калі ў Кітаі ўсталявалася народная ўлада, шаноўная пара перабралася ў Пекін, дзе Алесь Рыкет стаў арганізавальнікам студэнцкай групы, кантралявалі яе дзейнасць амерыканска-кітайскія спецыяльныя групы.

Між іншым, гэты дзейніцаў амерыканска-кітайскіх спецыяльных груп. Кітай быў не вельмі доўга, бо хутка ён трапіў у турму. На следзе Алесі Рыкет стараўся ўсяляк даказаць, што ён зусім не быў нейкім таямным агентам, а толькі не прызнаваў народную ўладу і спрабаваў арганізаваць кантрапольныя групы студэнтаў, так сказаць, па нахатню, стыхійна. Нарэшце яму ўдалося (так прынамсі ён лічыць) шукаць кітайскіх следчых. Ён быў выпушчаны з турмы і высланы з народнага Кітая. Сам аўтар кнігі прызнае, што ён, проста кажучы, хуцэй следчым. У гэты час Алесь Рыкет быў ужо мапёрным шпіёнам і выконваў, як ён гаворыць, «асабліва важныя заданні».

Што-ж рабіла жонка шпіёна Адэль Рыкет у той час, як муж сядзеў у турме? Яна пераехала ў Кантон (відаць, пра такіх умовах у Пекіне жыць было нярэдка) і адкрыла там «кабінет псіханалізаў». Між іншым, Адэль Рыкет прызнаецца, што зусім не ў псіханалізе тут была справа. Аказваецца, яе салон наведвалі некаторыя «высокапаставленыя дамы і пань», ад якіх можна было «атрымаць каштоўныя звесткі». Аднам словам, жонка працавала тую-ж работу, што і ён. Але і ў Кантоне, урэшце, не давялося доўга займацца «псіханалізам». Хутка прыйшлося пераехаць у Ганконг, дзе, як высветляецца, Адэль Рыкет займалася варажобай, і гэта, паводле слоў кнігі, таксама было каштоўна для атрымання важных звестак.

Характэрна, што ўсюкія напюшчаныя тэорыі забуды выкарыстоўваюцца спрытанымі шараганамі, авантурыстамі і шпіёнамі. Та сама Адэль Рыкет у Шанхай, а потым у Ганконг сустрэлася з чыным радкам канкурэнтаў. Аказваецца, розныя кабінеты псіханалізаў, школы акултных навук і іншыя лабоўныя арганізацыі, у куткім часе ліквідаваныя кітайскімі народнымі ўладамі, былі цэнтрамі, дзе разгортвалі дзейнасць не толькі авантурысты і жуклі розных спецыяльнасцей, але і, як гаворыць Адэль Рыкет, «таінныя службы розных краін», г. зн., проста кажучы, шпіёны.

І вось муж і жонка Рыкеты пасля вайны кітаі вярнуліся на радзіму і тут выдалі гэтыя непабудзеныя цікавыя запіскі, у якіх нам здаецца самым важным не іх шпіёнскія прыгоды, а іншае. Абое ў сабей

кітаі бурнаць, яна незадаволеная тым, што пасля іх і, аказваецца, даваў «рад неажыццёвых заданняў». Яны лічыць, што гаспадары, якія давалі ім заданні ў народным Кітаі, «не ведаюць мясцовай умовы», і, як выказваюцца самі аўтары кнігі, «не маюць уяўлення аб сапраўдных рэальнасцях». Алесі Рыкету было дадзена заданне арганізаваць кантрапольныя групы сярод студэнтаў. Яму ўдалося ўцягнуць у гэты арганізацыі некаторых кітайскіх студэнтаў, выхадцаў з буржуазных колаў. Аднак паступова яны сталі «выходзіць з гэтых арганізацый» і нават, як паведамляецца ў запісках, выдалі Рыкета ўладам, і ў выніку гэта ён і трапіў у турму. Аднак паступова яны сталі «выходзіць з гэтых арганізацый» і нават, як паведамляецца ў запісках, выдалі Рыкета ўладам, і ў выніку гэта ён і трапіў у турму. Аднак паступова яны сталі «выходзіць з гэтых арганізацый» і нават, як паведамляецца ў запісках, выдалі Рыкета ўладам, і ў выніку гэта ён і трапіў у турму.

Што-ж было рабіць беднай ахвяры паліцыі таго, як яму не ўдалося арганізаваць студэнцкія кантрапольныя групы? Дзе яму было знайсці дробных агентаў для шпіёнскай работы? І вось шаноўны Рыкет вырашыў апусціцца на дно.

«Перадольваючы сорам», — піша ён, — апраўдае абаранчаным і наведваў тайнае кур'ёрскі опіуму. Далей апісваецца доволі малавучы сьцена, як аўтар спрабаваў завербаваць агентаў у адной з такіх кур'ёрскіх. Але дзе там! І тут нічога дабіцца не ўдалося.

«Кітайскія абаранчаным», — піша Алесь Рыкет, — пагражалі мяне збіць». Аднам словам, гэты радыш шпіён адчуў, што ў народным Кітаі няма належнай базы для шпіянжу. І нездарма ён піша: «У апошнія месяцы я стамаўся ад работы».

Шківа вдумачы Алесь Рыкет, чаму ж кітаі выдзелены народнай уладай і не паліцаюцца на шпіёнскую вядуць, Ажэ-збудуем пуніцу гумару». Пад пуртынізмам кітаіў ён разумее «строгасці і характары і сляпу прыхільнасць да новых ідэй». Вядома, прыхільнасць кітаіў да новых ідэй баспрэчана. Што-ж датычыцца «слетаты», дык сляпым аказваўся сам аўтар кнігі, які сустрэўся з пэўнымі незразумелымі яму жыццёвымі з'явамі, расказаў пра іх, але нік не здолеў растлумачыць. Відаць, гумару пазбаўлены не кітаі, а сам Рыкет, які так найва тлумачыць прыхільнасць валакага народа да новага сацыяльнага ладу.

Аднак не будзем патрабаваць ад прызнання шпіёнаў нейкіх асабліва значных сацыяльных вывадаў. Гэта, вядома, не іх справа. Нам здаецца, што кніга пакрыўджаных Рыкету па-свойму паказальна. Яна гаворыць аб тым, як цяжка працаваць варажым агентам у новым Кітаі, аб тым, як адданы раданы кітаіў народнай уладай. Шківа таксама, што да такога выніку прыйшлі яны ворагі і шпіёны. Пра вандраванне мужа і жонкі Рыкету ў народным Кітаі чытаеш не без цікавасці. Толькі дарэмна шпіёны крмудзіцца, што іх гаспадары, маўляў, нічога не разумеюць. Аўтары кнігі і самі нічога не зразумелі. Але што тут зробіш? Шпіёну, трэба думаць, мала даступная народная свядомыя і пачуцці.